

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 42
Lapkritis - November 3, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Vilniaus 2-sios apylinkės teismas spalio 30 d. pradėjo nagrinėti prieštaringos reputacijos verslininko Jono Urkos baudžiamąją bylą dėl Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio apšmeižimo. Teismo posėdyje buvo apklausti Lietuvos ambasados Londone darbuotojai, su kuriais dirbo dabar jau miręs akademikas, buvęs Lietuvos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje Raimundas Rajeckas. J. Urka teigia, kad per akademiką R. Rajecką 1995 m. gegužę V. Landsbergiui jis paskolino 100 tūkst. JAV dolerių.

- Vilniaus Universiteto (VU) rektoriui Rolandui Pavilioniui, skandalingai pagarsėjusiam savo antikarietiskomis nuostatomis, tapus Lietuvos Seimo nariu, šiai aukštajai mokyklai laikinai vadovaus prorektorius Saulius Vengris. Akademinių reikalų prorektorius S. Vengris rektorijai pareigas eis tol, kol bus parengtas ir patvirtintas naujas VU statutas.

- Vasaros pradžioje tarptautinio šnipinėjimo skandalo herojus Pavelas Iljinas kaltina Lietuvos pareigūnus persekiojimu ir villiasi gauti Švedijoje politinį prieglobstį. Kaip pranešė "Lietuvos rytas", P. Iljinas neabejoja, kad jam pavyks gauti prieglobstį šioje Skandinavijos valstybėje. Anot dienraščio, viltis stiprina tai, kad jo prašymas nagrinėjamas jau daugiau kaip tris mėnesius. Neigiamai atsakoma per trumpesnę laiką.

- Tarp Baltijos valstybių, mažiausiai moterų yra Lietuvos Seime. Jų beveik du kartus sumažėjo po spalį įvykusių parlamento rinkimų. Dabar moterys sudaro 10,6 proc. (15 mandatų) visų Seimo narių, o 1996-2000 metų Seime šis skaičius buvo 17,4 proc. (24 mandatai).

- Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) taryba spalio 28 d. paskelbė siekianti susijungti su Kazio Bobelio vadovaujama Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga (LKDS). LKDP taryba priėmė rezoliuciją, kuria pavedama partijos vadovybei tęsti konsultacijas su LKDS bei parengti partijos susijungti būtinus dokumentus.

- Naujosios politikos koalicijos partneriai liberalai ir socialliberalai suderino būsimoios Vyriausybės programą ir kandidatų į ministrus sąrašą. Spalio 28 d. Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) atstovas spaudai Arūnas Daugėla sakė BNS, kad socialliberalų ir liberalų derybininkai spalio 27 d. galutinai suderino koalicinio ministrų kabineto programos gaires.

- Buvęs Rusijos diplomatas ir Valstybės Dūmos deputatas, vienas "Jabloko" partijos lyderių Vladimir Averčev tikisi, kad naujoji Lietuvos Vyriausybė, vadovaujama Rolando Pakso, sugebės apėiti parlamentą ir ankstesnio kabineto sprendimus pateikti Rusijai reikavimus dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo.

JAV SKYRĖ PARAMĄ LIETUVOS KARIUMENEI IR TEISĖSAUGAI

Spalio 24 d. bendra JAV Senato ir Atstovų rūmų delegatų konferencija pritarė užsienio operacijų įstatymui. Šis įstatymas reglamentuoja paramos užsienio valstybėms teikimą 2001 metais. Remiantis šiuo sprendimu, Rytų ir Vidurio Europos valstybėms skirtos lėšos Užsienio karinio finansavimo (FMF), Tarptautinio karinio mokymo (IMET) programoms.

Lietuvai numatyta skirti atitinkamai 7,5 mln. ir 1,5 mln. JAV dolerių. Be to, padidinta parama dvišaliai bendradarbiavimui teisėsaugos srityje. Teisėsaugos pareigūnų apmokymams, techninei pagalbai šioje srityje vietoj anksčiau numatytų 3 mln. dolerių visoms Baltijos valstybėms numatyta skirti 5 mln. JAV dolerių.

Konferencijoje nepritarta se-

natoriaus Bingamano pataisai, teigiančiai, kad FMF lėšų skyrimas Baltijos valstybėms neturi reikšti Senato pritarimo pagreitinti šių valstybių įstojimą į NATO. Konferencijos sprendimai įsigaliojo spalio 25 d., patvirtinus juos bendrame posėdyje.

*Lietuvos Ambasados
Washingtonė
Spaudos skyrius*

LIETUVOS GENERALINĖ PROKURATŪRA ORGANIZUOS BAUDŽIAMĄJĮ PERSEKIOJIMĄ DĖL ANTISEMITINIŲ RAŠINIŲ "LIETUVOS AIDE"

Valstybės saugumo departamentas (VSD) nustatė, kad dienraščio "Lietuvos aidas" rašiniuose yra įstatymais uždrausto tautinės nesantaikos kurstymo, ir perdavė tyrimo medžiagą Generalinei prokuratūrai, kuri organizuos baudžiamąjį persekiojimą.

Kaip pranešė VSD, toks

sprendimas priimtas, atsižvelgus į ekspertų išvadą, kad "Lietuvos aidas" spalio 18 d. paskelbtuose rašiniuose "Žydai, komunizmo teorija ir praktika" ir "Ar žydai vėl valdys Lietuvą" yra Baudžiamojo kodekso 72 straipsnyje "Kurstymas prieš tautinę, rasinę, etninę, religinę ar kitokią žmonių grupę" nu-

matytų nusikaltimų požymių. Pasak VSD pranešimo, nustatytas šis faktas, tyrimo medžiaga spalio 27 d. perduota Generalinei prokuratūrai, kuri atliks tolesnį tyrimą ir organizuos baudžiamąjį persekiojimą.

Už šį nusikaltimą gali būti baudžiama laisvės atėmimu

(nukelta į 7 psl.)

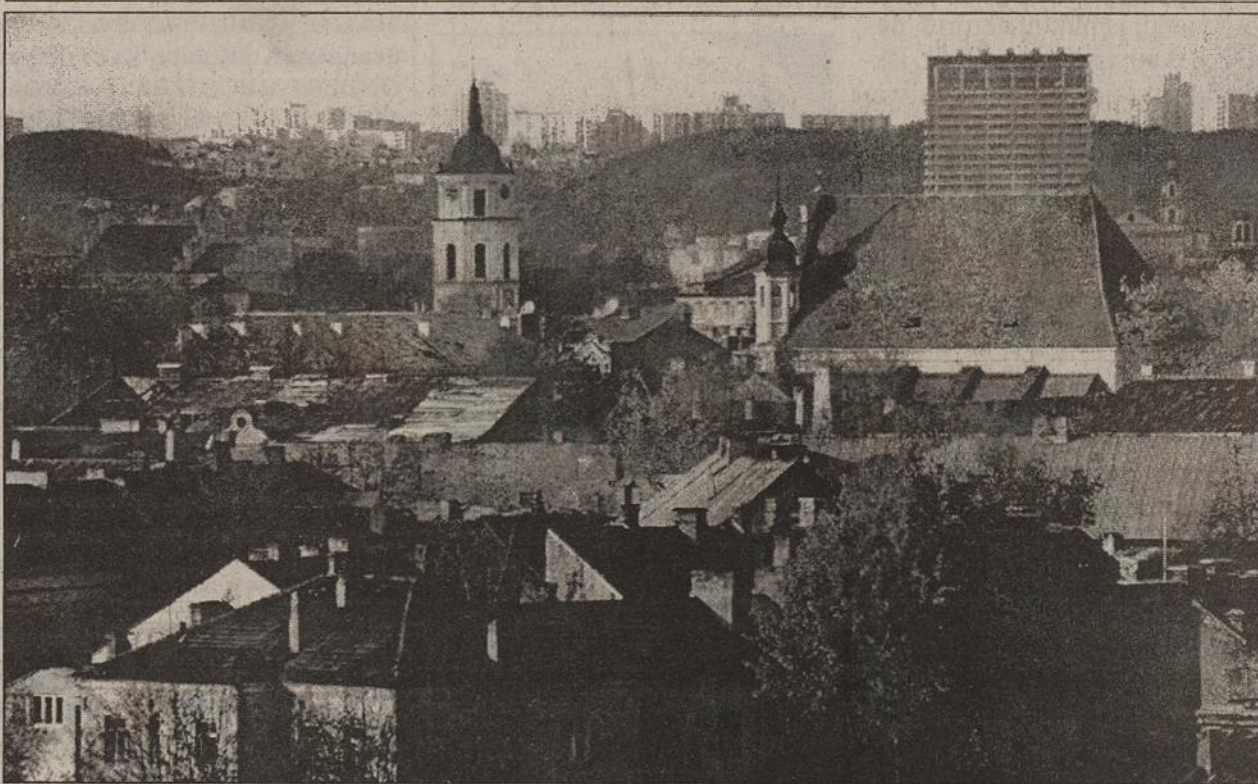
LIETUVOS VYRIAUSYBĖS PREMIJOS ĮTEIKTOS SPORTININKAMS

Lietuvos Vyriausybė ir sporto organizacijos neapvylė geriausių Lietuvos sportininkų. Sydnejaus olimpinėse žaidynėse užėmusių 1-8 vietas, ir jiems talkinusių trenerių, gydytojų, masažuotojų, mokslininkų. Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamente įteiktos Vyriausybės numatytos premijos, kurių bendra suma - beveik 4 mln. litų. Sportininkai ir jų pagalbininkai gavo gražiai įrėmintus simbolinius čekius su nurodyta suma ir savo nuotrauka bei dokumentus, liudijančius apie sąskaitos atidarymą Lietuvos taupomajame banke. Aukso medalio laimėtojams šaulei Dainai Gudžinevičiūtei ir disko me-

tikui Virginijui Aleknai įteiktos premijos po 400 tūkst. litų, bronzos medalių laimėtojoms irkluotojoms Birutei Šakickienei ir Kristinai Poplavskajai bei dviratininkei Dianai Žiliūtei - po 150 tūkst. litų. Vyrų krepšinio rinktinėi už bronzos medalį iš viso skirta 1.8 mln. litų. Premijas pagal kiekvieno indėlį paskirstė Lietuvos krepšinio federacija. Gintaras Einikis, Šarūnas Jasikevičius (rinktinės kapitonas) ir Saulius Štombergas apdovanoti po 120 tūkst. litų. Kitiems rinktinės nariams teko nuo 100 iki 50 tūkst. litų. Vyriausias rinktinės treneris Jonas Kazlauskas apdovanotas 120 tūkst. litų. Sportininkų

padėjėjams - treneriams, gydytojams, masažuotojams, sportininkams 5 - 8 vietos laimėtojams, Lietuvos krepšinio federacijos prezidentui Algimantui Poviloniui įteiktos premijos nuo 200 iki 2 tūkst. litų. Už premijas padėkoję olimpinės delegacijos nariai sakė, kad jos buvo nemažas stimulas siekti aukštesnių rezultatų. Savo žodį tesės ir Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (LTOK) - prizininkams padovanos 17 naujų automobilių "Rover 416". Iškilmingo premijų įteikimo metu LTOK prezidentas Artūras Povilūnas juos pavadino tautos didvyriais.

Respublika

Vilnius

R. Šuikos nuotr.

NOBELIO PREMIJOS LAUREATŲ VIEŠNAGĖ VILNIUJE

Pakvietus Vilniun Nobelio premijos laureatus Wisławą Szymborską, Günterį Grassą ir Czesławą Miłoszą, taip pat Yale Universiteto profesorių Tomą Venclovą, Vilniaus Goethe's Instituto kartu su Lenkų Kultūros institutu surengtas diskusijų ciklas "Lietuvių, vokiečių, lenkų pokalbiai apie atminties ateitį" igijo daug platesnį visuomeninį atgarsį. Negali sakyti, kad ankstesni vasaros pradžioje vykę istorikų, visuo-

menininkų, publicistų pokalbiai apie sociopsichologinius istorijos suvokimo slenksčius, apsauginius atminties barjerus buvo mažiau prasmingi ir produktyvūs. Tačiau jie vyko tyliai, o klausytojai lengvai sutilpo Rotušės Mažojoje salėje. Spalio 2 d. pavakari Rotušė su virš stogo oriai plevėsuojančia miesto vėliava patyrė tikrą apgultį. Didžioji salė buvo sausakimša, publika stovėjo pasieniais, sėdėjo ant grindų ir ant pa-

kylos krašto. Zursė televizijos kanalų videokameros, spragsėjo fotoaparatai, už kojų kliuvo mikrofonų laidai. Čia buvo visko - studentų, korespondentų, ambasadų darbuotojų, svečių ir mažne visa mūsų kultūrinė grietinėlė. Tokio publikos antplūdžio organizatoriai gal nė nesitikėjo, negavusiems atsistėti miesto ausinių, laimei, buvo dalijami iš anksto parengti kalbėtojų tekstų vertimai, tačiau ko-

(nukelta į 2 psl.)

IŠRINKTI LIETUVOS SEIMO VICEPIRMININKAI

Spalio 26 d. plenariniame Lietuvos Seimo posėdyje išrinkti dar du Seimo pirmininko pavaduotojai - Česlovas Juršėnas iš Socialdemokratinės koalicijos frakcijos ir socialliberalas Artūras Skardžius.

Abiejų vicepirmininkų kandidatūras pateikė Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas. Už Č. Juršėną slapta balsavo 116, prieš - 15 parlamentarų. Už

A. Skardžių pasisakė 93, prieš buvo 38 Seimo nariai.

Praėjusią savaitę jau buvo išrinkti du Seimo pirmininko pavaduotojai - liberalas Gintaras Steponavičius ir Valstiečių partijos vadovas Ramūnas Karbauskis. Pagal Statutą Seimo pirmininkas gali turėti penkis pavaduotojus. Tačiau A. Paulauskas tvirtino ketinąs jų turėti keturis. **ELTA**

NAUJOJI LIETUVOS VYRIAUSYBĖ IŠSILAIKYS MAŽIAU NEI PUSĘ KADENCIJOS

Naujosios politikos koalicijos Lietuvos Vyriausybė išsilaikys mažiau nei pusę kadencijos, rodo visuomenės nuomonės apklausa. Remiantis viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų studijos "Spinter" apklausa, kurią skelbia savaitraštis "Veidas", 32,5% apklaustųjų mano, kad Liberalų sąjungos, Naujosios sąjungos bei jų koalicijos partnerių sudaryta Vyriausybė išsilaikys mažiau kaip pusę kadencijos.

Vyriausybės gyvavimą lemia Seimas, kurio kadencija yra ketveri metai.

Beveik trečdalis apklaustųjų

nežino arba neatsakė, kiek laiko išsilaikys naujoji Vyriausybė.

17,9% apklaustųjų mano, kad Vyriausybė išsilaikys daugiau nei pusę kadencijos.

Iki pusmečio trukmės darbą būsima ministru kabinetui prognozavo 12,6% apklaustųjų. Tik 4,2% apklaustųjų mano, kad Vyriausybė dirbs visą kadenciją.

Spalio 26 d. Seimas pritarė liberalų vadovo Rolando Pakso paskyrimui ministru pirmininku. Paskirtasis premjeras per dvi savaites privalo suformuoti kabinetą ir parengti Vyriausybės programą, kurią tvirtins Seimas. **BNS**

RUSIJA YRA PRIEŠ NATO PLĖTRĄ

"Rusija yra prieš NATO plėtrą, šis procesas kelia mums susirūpinimą". Tai interviu Rusijos ir Prancūzijos žiniasklaidai pareiškė Rusijos Federacijos prezidentas Vladimir Putin, praneša ITAR-TASS-ELTA. "Man iš viso nelabai suprantamas NATO vaidmuo šiandien", - pridūrė valstybės vadovas.

Pasak V. Putino, dabar "nebėra priežasčių, dėl kurių atsiduro NATO - iširo SSRS ir Rytų blokas". "Tačiau Šiaurės Atlanto aljansas ne tik gyvuoja, bet ir plečiasi, beje, mūsų sie-

nų link", - teigė Rusijos prezidentas.

V. Putin priminė, jog kai jis viename iš interviu neatmetė Rusijos prisijungimo prie NATO galimybes, Maskva netrukus gavo "neoficialų atsakymą pakankamai aukštu lygiu, kad Rusijos NATO bloke niekas nelaukia".

"Bet jeigu mūsų ten niekas nelaukia, kodėl mes turime džiaugtis NATO plėtra ir Šiaurės Atlanto aljanso artėjimu prie mūsų sienų?" - pareiškė Rusijos prezidentas. **ELTA**

DEMOKRATŲ KANDIDATAS ŽADA PLĖSTI NATO, JEI LAIMĖTŲ RINKIMUS

Demokratų kandidatas į JAV prezidentus Al Gore pareiškė be išlygų remias tolesnę NATO plėtrą, pakviečiant į šią organizaciją naujas nares jau 2002 m. "Mano nuomone, visoms Europos valstybėms, kurios atitinka standartus ir nori įstoti į NATO, turi būti suteikta tokia galimybė. Dirbsiu su mūsų sąjungininkais, kad pasiektume bendrą sutarimą pakviesti naujus narius per kitą NATO viršūnių susitikimą 2002 metais", sakoma spalio 27 d. paskelbtame A. Gore pareiškime.

Kandidatas dokumente taip pat žada užtikrinti, kad jokia Aljansui nepriklausanti valstybė neturėtų veto teisės NATO sprendimams šioje srityje.

Respublikonų kandidatas George W. Bush taip pat yra pasisakęs už NATO plėtrą, bet nenurodydamas konkrečių datų, kada nauji nariai galėtų būti pakviesti.

Kaip rašoma demokratų kandidato A. Gore pareiškime, "per Sovietų Sąjungos žlugimą Jungtinės Valstijos svyravo, kai reikėjo pripažinti Latvijos, Lietuvos, Estijos ir Ukrainos nepriklausomybę. Tai nebuvo garbinga Amerikai diena. Tai nebuvo geriausia Amerika, ir tai neatitiko Amerikos interesų. Mes laikomės visiškai skirtingos krypties".

Lietuva paskelbė atkūrusi nepriklausomybę 1990-ųjų kovą, tačiau JAV, tuomet vadovaujama respublikono, dabartinio respublikonų kandidato tėvo George Bush, ją pripažino tik

1991-ųjų rugpjūtį, po to, kai tai padarė SSRS.

Pastarasis demokrato A. Gore pareiškimas apie NATO vaidmenį ir būtiną plėtrą paskelbtas, atsiliepiant į respublikonų kandidato į prezidentus G. W. Bush pasiūlymą atšaukti Amerikos kariuomenę iš NATO vadovaujamos taikos operacijos Balkanuose.

"Šiandien Lenkija, Vengrija ir Čekija yra stiprios euroatlantinės šeimos narės. Eidami pirmyn, turime sustiprinti pasiektą pažangą, išplėsti regioninį saugumą ir paremti tolesnį demokratijos bei rinkos ekonomikos vystymąsi regione", rašoma demokratų kandidato pareiškime.

Anot jo, "Amerikos atsitraukimas nuo savo įsipareigojimų ir iššūkių Europoje būtų silpnumo ir abejingumo ženklas".

NATO dalyvavimą Kosovo krizės sprendime ir plėtos planus ypač kritikuoja Rusija, kurios prezidentas Vladimir Putin praėjusią savaitę eilinią kartą pareiškė nepritariąs naujų narių priėmimui.

Kaip rašoma A. Gore pareiškime, "mes turime plėsti euroatlantinę šeimą, o ne trauktis iš jos, ir aš pažadu vesti šiuo keliu".

JAV prezidento rinkimai įvyks lapkričio 7 d. Kaip rodo vėliausi viešosios nuomonės tyrimai, demokrato A. Gore ir respublikono G. W. Bush šansai juos laimėti dabar yra apylygiai.

AP, Reuters

Nobelio premijos laureatų viešnagė Vilniuje

(atkelta iš 1 psl.)

munikacijos trukdžių vis dėlto nepavyko išvengti. (Čia galima būtų įterpti, kad save gerbiantis Vilniaus inteligentas turėtų mokėti susikalbėti bent lenkiškai.) Žinoma, didesniąją auditorijos dalį pirmiausia subūrė ne pati pokalbio tema, o garsūs kalbėjusių vardai. Tačiau renginio sėkmės tai nė kiek nemenkina. Net ir atėjusieji vien pasmalsauti ar širdies gilumoje nesutinkantys (saujėlė viešai protestavusiųjų demonstratyviai paliko sale) turėjo išsinešti neeilinę laisvos minties ir atviro diskurso pamoką, bent jau priimti pasiūlytus iššūkius.

Goethe's instituto sumanytas surengti diskusiją apie istorinę atmintį būtent Vilniuje tikrai nepaprastai vykęs ir prasmingas. "Pati miesto, kuriame esame, atmosfera nuteikia pokalbiui apie praeitį." (Tomas Venclova) "Nedaug Europoje yra miestų, taip mitologizuojamų kaip Vilnius (...)" Šio miesto istorija tokia keista, kad ji prašyte prašosi perkeliama į pasakos erdvę, kas jau ne kartą buvo daroma, ir pasakojimai skyrėsi priklausomai nuo to, kas juos pasakojo: lietuviai, lenkai, žydai ar baltarusiai. (Czesław Miłosz) "Kiekviena iš šių grupių pretenduoja į dalį Vilniaus atminties, o kartais ir į visą atmintį." (Tomas Venclova)

Grupinė, tautinė atmintis visada yra selektyvi, linkusi matyti tik savo grupės vaidmenį, neretai jį perdėti, atmetanti tai, kas laikoma svetima, kitaip tariant - mitologizuojanti praeitį. Taigi kaip mes, antrosios ar trečiosios kartos vilniečiai, suvokiame savo gimtojo miesto esybę? Neabejotinai visi esame veikiami jo magiškos auros, jo kalvų, bažnyčių bokštų ir skersgatvių poezijos. Tai nepaprastai gyvas, organiškasis miestas, nepaisant jį niokojusių istorijos audrų, griovimų, nepaisant to, kad jis patyrė visas XX a. Europos istorijos negandas. Nepai-

sant nieko. Bet ar įsisąmoniname jo kultūrinį unikalumą, ar suprantame, kad tai daugelio tautų kultūrinių įtakų lydinys, savaip užbaigtas ir nebeprastas? Ir kad mes, norime to ar nenorime, esame šio palikimo paveldėtojai.

Kas mums yra Vilnius? Daugiatautės LDK tradicijos perlas ar tik Gedimino sostapilis ir Lietuvos Respublikos sostinė? Kultūrinė miesto aura net ir pasąmoningai veikia jo gyventojus, daro juos truputį kitokius. Tačiau selektyvi atmintis, ypač

Czesław Miłosz

pakitus gyventojų sudėčiai, gerokai skurdina dvasinį miesto peizažą.

Intelektualiniu iššūkiu mums, vilniečiams, tenka laikyti šiuos buvusio vilniečio Czesławo Miłoszo žodžius, kuriuos čia ištisai ir pacituosime:

"Ta praeitis, apie kurią kalbėjau pradžioje, praeitis, kurią kiekviename žingsnyje primena seni Gdanskio ar Vilniaus akmenys, šaukiasi mūsų užuojautos ir pagalbos, tai yra tiesos, kai mąstome ir kalbame apie tai, kas buvo. Šitai elgtis tapo lengviau išnykus komunistinei Lenkijai, kuri savo propagandai vartojo nuvalkiotas frazes apie "nuo seno lenkiškas gražintas žemes". Lenkai, kurie save vadina gdanskiečiais arba vrocloviečiais, nes šiuose miestuose praėjo jų vaikystė ir jaunystė,

jau nebando nieko įrodinėti, jie, atrodo, mokosi gerbti tai, ką pavadėjo, ką savo darbu pasiekė ištisos vokiečių kartos.

Nežinau, apie ką šiandien mąsto Vilniaus lietuviai, o ypač jų poetai ir prozininkai. Išskyrus pavienes išimtis, jie čia yra atvykėliai, todėl negali išvengti nekėlę tam tikrų klausimų dėl savo tapatybės. Dabar sąmoningai paliesiu be galo drastišką reiką. Sentimentalus patriotizmas juos skatina džiaugtis ir triumfuoti atgavus senąją Lietuvos sostinę. Jie ieško lietuviškumo pėdsakų po polonizacijos apnašais ir didžiuojasi lietuviška architekto Gucevičiaus kilme. Bet juk kartu jie žino, kad visa tai paviršutiniška, kad tai tik žodžiai, skirti viešumai, ir kad kiekvienas savyje turi įveikti daug sunkesnę problemą: kaip visą šį palikimą pripažinti savu, kaip įsijungti į vieną po kitos einančių šio miesto kartų grandinę. Tai padaryti galima tik ieškant tiesos, ir ne tik tiesos apie datas ir įvykius, bet taip pat tiesos apie atskirų čia gyvenusių žmonių jausmus. Galbūt kriterijumi šiam reikalui galėtų pasitarnauti sugebėjimas įsijausti ir to dėka parašyta, pavyzdžiui, kokio nors XVI amžiaus pravoslavų pirklio ar 1820 metų masonų ložės "Uolusis lietuvis" biografija."

Prisipažinkime, kad šiuose žodžiuose esama daug karčios tiesos, kad dažnas Vilnių suvokiame etnocentristiškai, kad jo lenkiškas superstratas ar reikšmė jidiš kultūrai yra tik neįsisąmonintos abstrakcijos. Žinoma, visur esama išimčių. Pakanka prisiminti kad ir amžiną atilšį Antano Ramono kūrybos vilniečių įleitmotyvą (Czesławo Miłoszo provokuojamą aspektą - jo istorinius apsakymus) arba puikią Arnoldo Pirockino studiją apie Adomo Mickevi-

čiaus Vilnių. Tačiau kultūrinio tęstinumo stoka išties aštriai juntama. Mūsų poetai ir prozininkai tikrai čia yra atvykėliai, kaimiškosios kultūros puoselėtojai (anksčiau) ir postmodernistinių kombinacijų kūrėjai.

Tomo Venclovos žodžiai, kad atmintis nėra kiekvieno visuomenės nario privilegija, kad jos saugotojai yra ar bent turėtų būti rašytojai ir intelektualai, deja, sunkiai koresponduoja su Lietuvos inteligentija. Žinoma, šiuose žodžiuose esama ir tam tikros puikybės (turimi galvoje anaipol ne visi rašytojai ir intelektualai), tačiau tenka pripažinti, kad Lietuvos kultūrinis elitas kol kas atstovauja selektyviai atminčiai, susitapatindamas su jos mitais ir stereotipais.

Kad ir pirmas pasitaikęs pavyzdys. Respektabilus savaitraštis "Veidas", beje, vienas iš diskusijų ciklo apie atmintį organizatorių, praėjusios savaitės numerio humoro puslapyje "Snukis" informuoja apie tai, kad paminėdamas žydų genocido dieną Prezidentas Valdas Adamkus Žuvusiųjų gelbėjimo kryžiumi apdovanojo beveik pusimtį asmenų, kurie nepaisydami mirtino pavojaus sau ir savo šeimoms Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjo žydų tautybės žmones nuo nacių vykdyto genocido. "Idomu, - toliau klausia "Snukis", - kur tiek asmenų Prezidentas rado? Juk, kai kuriais duomenimis, visi iki vieno esame žydšaudžiai." Štai toks specifinis lietuviškas pokštas, "džoukas", demonstruojantis ne tik visišką nepagarbą apdovanojimo teisuoliams, Holokausto aukoms ir Prezidento institutui, bet ir elementaraus padarumo stoką, katastrofišką vertybinę painiavą, atakliai skiepijamą skaitytojams.

(pabaiga kitame nr.)

Vėlinės Gvatemaloje

Atėjus Vėlinėms Lietuvoje minime išėjusius amžinybėn artimuosius, puošiame jų kapus, degame žvakutes. Iš šalies išpuodingai atrodo tas mūsų visuotinis suejimas į mirusiųjų miestus, savotiškas vienybės tarp gyvenimo ir mirties išviesinimas. Viduje kiekvienas tą jaučią ir išgyvena savaip. O štai ką patyrė pačiose Vėlinių išvakarėse Goda Čiplytė tolimoje Centrinėje Amerikoje. Beveik tris savaites ji praleido Gvatemaloje.

Šviežių išpuodžių neturiu, nes nieko daugiau ir nemačiau, išskyrus tik tai, kad vakar buvau Chichicastenango. Tai didžiausias Gvatemalos turgus. Širdis alpsta nuo raštų margumyno, spalvų vaivorykštės ir kvapų, sklindančių iš netoliese esančios miestelio bažnyčios. Artėja mišios. Vietiniai po vieną apsilanko bažnyčioje. Įeina tylomis ir išeina tylomis, susigraudinę, pabuvę su savais.

Prisišliėjusi prie kolonos, stebėjau žmones bažnyčios viduje. Vienas senučiukas priejo prie nedidelės platformos, pasveikino šalimais sėdinčius ir pats, kluptelėjęs ant kieto bažnyčios grindinio, išsitraukė punda nedidelį žvakių. Jūs vos tilpo delne. Degė po dvi ir statė šalia. Kažką kalbėjo sau garsiai. Suprasti nieko negalėjau, bet veide išvelgiau malda, išpažintį ir prašymą padėti gyventi toliau. Žmogus kalbėjo pusbalsiu. Niekas nekrepė dėmesio, nes darė tą patį. Paskui, pastatęs bent aštuonias poras žvakių, išsitraukė kitą pundelį. Tai buvo tagečių žiedlapiai. Jūs pabėrė tarp liepsnojančių žvakių. Gėrėjaisi geltonų tagečių ir žvakių atspalviais, persipinančiais su nepalaujamomis žmonių maldomis.

Netrukus žmogus išsitraukė mažą degtinės buteliuką ir ėmė šlakstyti žiedlapius. Maniau staiga viskas užsiliepsnos, bet tai buvo vanduo - gyvybės įkvėpėjas ne tik gelėms, bet ir žmo-

gui. Persižegnojęs ir pabučiavęs nykštį senukas dar sykį pasveikino aplinkinius, pasiėmė margus savo ryšulius ir pakilo išėjimo link. Čia jį pasitiko saulė ir aidintys turgaus garsai, gyvenimas tekėjo savo vaga - moterys, sekdamos iš paskos, pirštė pirmo išmargintus audeklus, vaikai įvairiais būdais kaulijo pinigų, turistai žvalgėsi į prekes arba derėjosi dėl kainos.

Klaidžiojau po šį margą turgų stebėdama aplinkinius, besigėrėdama spalvų pyne. Niekaip negalėjau pamiršti to, ką mačiau bažnyčioje. Nusipirkau dvi žvakutes ir sugrįžau bažnyčion. Uždegiau dvi. Niekaip negalėjau jų pastatyti. Bet man padėjo. Taip jas ir palikau - degančias tarp kitų Chichicastenango miestelio bažnytelėje.

Draugystė

V. Magio nuotr.

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail jbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoje kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

**Fasolino
MEMORIALS**

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

Praeities nostalgijos scenovaizdis

Dalia JUŠKIENĖ

1999 metų JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos meno premijos laureatas Jurgis Daugvila du dalykus laiko neįmanomais savo gyvenime: grįžti gyventi į Lietuvą ir surengti savo medžio skulptūrų parodą gimtinėje. Vienu atveju - per vėlu, kitu - per daug sudėtinga pervežti, teigė Lietuvoje spalio mėnesį viešėjęs J. Daugvila.

Dievdirbio oazė

Aušrinė Veličkaitė, lankydama Lietuvių dailės muziejų Lemonte, pirmą kartą pamatė Jurgio Daugvilos medžio skulptūras - mitologines ir religines figūras. Pasiteiravusi, ar nebūtų galima susitikti su jų autoriumi, išgirdo vienareikšmį atsakymą: "Prarask viltį, lengviau pas Popiežių patekti... Daugvila gyvena ir dirba užsidaręs tarsi vienišius". Vizitą į Jurgio Daugvilos namus Indiana Dunes, netoli Michigano ežero, "pramušė" aktyvus išeivijos lietuvis, kultūros renginių organizatorius Romas Kronas. A. Veličkaitę nustebino ne tik labiau galeriją primenantis Daugvilų sodyba, bet ir iš šeimininkų sklindusi šiluma. Net nuo įkyrių lankytojų šiaip jau labai savo vyrą sauganti p. Daugvilienė svetingai atvėrė namų duris.

Šiuo metu sodybą puošia per 50 medžio skulptūrų. Sunkiau suskaičiuoti tas, kurios išdovanotos arba nupirktos. Rūpintoji, madonos ir angelai, puošiantys išpuodingą gamtovaizdį, žavi ne tik artimiausius kaimynus. Garsas apie J. Daugvilos dievdirbystę toli pasklides

- vis daugėja užsakovų, maldaujančių dievukų ir angelų. Pastarųjų bene daugiausiai yra sukaupę trys Daugvilų vaikai, kuriems tėvas Kalėdų proga vis įteikia po naują skulptūrėlę. Per dvidešimt metų, kai Daugvila pasišventė tautodailiui, padovanotus tėvo darbus vaikai jau galėtų išrikiuoti išpuodingoje ekspozicijoje.

Anot J. Daugvilos, lietuvių bendruomenė vis "prievartauja" rengti parodas, tad beveik kasmet autorius pateikia naujus darbus. Jie džiugina ne tik išeivijos lietuvių akis ir širdis, bet ir amerikiečius. Mat J. Daugvila reguliariai rengia parodas koledžuose. "Tai Lietuvos tautodailės propaganda amerikiečiams, - juokiasi autorius. - O jie žiūri akis išpuotę, stebisi ir netiki".

Nuolankumas šaknims

1923-aisiais Jonavoje gimęs J. Daugvila studijas pradėjo Kauno taikomosios dailės institute, tačiau tęsė ir baigė jas Vokietijoje. Laimėjo stipendiją studijuoti Paryžiuje, tačiau atsisakė jos, kai atsirado galimybė persikelti į JAV. Taigi jau (mukelta į 6 psl.)

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Daugiau sąmoningumo

Prieš dešimt metų dauguma Lietuvos žmonių tikėjo, kad tereikia tik išsivaduoti, ir jie ims gyventi ne blogiau nei švedai. Pamačius, kad greitos gerovės nebus, manyta, jog kalta valdžia. Todėl visos vilys sietos su partijomis, atrodo, tereikia išrinkti daugiau žadančių, ir problemas labai greit išsprend.

Ar per dešimt metų Lietuvos visuomenė bent kiek pasikeitė, ar jau galima sakyti, kad atsirado daugiau sąmoningumo? Viena vertus, atrodytų, kad šie rinkimai nieko nauja nedavė: visuomenė vėl bloškėsi, kaip 1992 ar 1996 m., į kraštutinumą, pasirinko naujas, valdžios dar neragavusias ir dėl to „nesusitepusias“ jėgas.

Kita vertus, vien kai kurių vadovų pasikeitimas rodo, kad įvyko nemažas lūžis, „kovotojus“ keičia naujos kartos politikai, tikimės, gerokai racionalesni nei jų pirmtakai.

Kad Lietuva nėra išskirtinė šalis, rodo ir kaimyninės Lenkijos patirtis. Kaip Lietuvoje Vytautas Landsbergis, taip Lenkijoje didvyris Lech Wałęsa jau nueina nuo politinės arenos. Už L. Wałęsą, Nobelio premijos laureatą, kovotoją su komunizmu ir „Solidarumo“ įkūrėją, balsavo tik 1,1 % lenkų rinkėjų. Ir net 53 % pasirinko Aleksandrą Kwasniewski. Tad galima sakyti, Lenkijoje baigėsi epocha, prasidėjusi 1980-aisiais. Šiuo požiūriu L. Wałęsa valia būtų lyginti su buvusiuoju Lietuvos Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu. Abu buvę liaudies didvyriai, garbinti ir vos ne dievinti ir, deja, praradę pasitikėjimą.

Lenkai dažnai pajuokauja, kad L. Wałęsa yra pats žymiausias Lenkijos elektrikas. V. Landsbergis taip pat žymiausias Lietuvos politikas Vakaruose. Tačiau prie visuomenės pokyčių, prie naujo laikmečio jie nesugebėjo prisitaikyti.

Kas liko V. Landsbergio apsuptyje iš buvusių Sąjūdžio bendražygių? Romualdas Ozolas viešai apkaltino V. Landsbergį išdavystėmis, Gediminas Vagnorius įkūrė kitą partiją, Virgilijus Čepaitis apskritai pasitraukė iš visuomenės šėšėlių.

Panašiai elgėsi „Solidarumo“ vadovas. Jis nesiskaitė su priemonėmis, siekdamas išlikti valdžios olimpe, atsakomybę pasistengdavo suversti kitiems. Po to, kai 1990 m. L. Wałęsa laimėjo prezidento rinkimus prieš lenkų išeivį iš Kanados, iki 1995 m. pasikeitė net septynios vyriausybės. V. Landsbergis elgėsi panašiai: leido griūti ir Kazimieros Prunskienės, ir G. Vagnoriaus Vyriausybėms, atsiribodavo nuo bet ko, jei tik pajusdavo konkurenciją.

„Aš niekuo negaliu visiškai patikėti. Todėl esu pasmerktas vienatvei“, – yra prisipažinęs L. Wałęsa. Vienišas, beje, ir konservatorių vadas V. Landsbergis. Savo patarėjais jis niekada nepasitiko, visus darbus stengdavosi dirbti pats. Priešingai nei L. Wałęsa, V. Landsbergis tebėra politikoje, jis vis dar Seimo narys. Tačiau labai abejotina, ar dar kartą sugrįš į valdžios olimpą. Iš ten jau pasitraukė buvęs jo bendražygis R. Ozolas, nors ir nenoriai, paprasto pensininko gyvenimą tęsia Algirdas Brazauskas.

Vis labiau į viešąjį gyvenimą įsiveržia keturiasdešimtmečių karta. Tai žmonės, subrendę sovietinės okupacijos sąlygomis, dėl to neretai šiek tiek ciniški, egoistiški. Bet jų pragmatizmas nuteikia optimistiškai. Štai prie naujosios koalicijos pirmą kartą prisidėjo Lenkų rinkimų akcija. Vadinasi, Lietuvos lenkai išeina iš savo susikurto „geto“, jie pradeda jaustis Lietuvos piliečiais, ne skųsdami si Lenkijos spaudai, o veikdami ir sprenddami savo problemas čia.

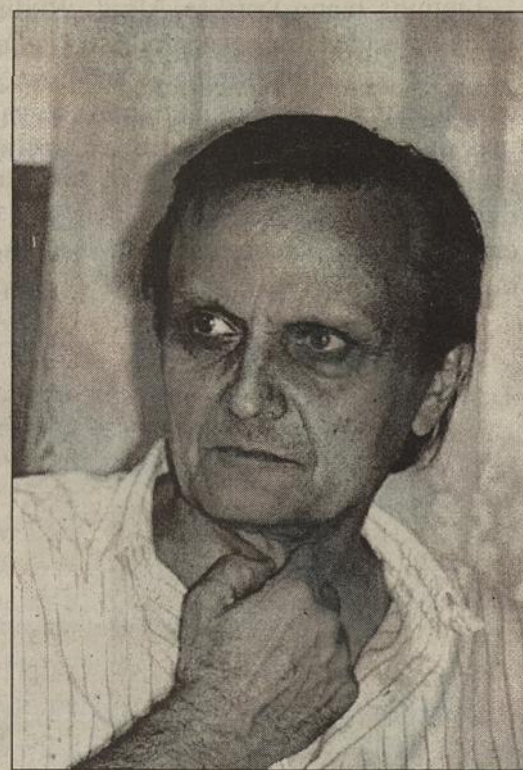
Be abejo, nepatyrę nauji politikai darys daugybę klaidų. Tačiau jie nekovos su stabais, tikriausiai neišsistengs ir perrašinėti istorijos. Todėl norėtųsi tikėti, kad jie, kaip sakė A. J. Greimas, vis dėlto pajęs „pažinti visas socialines savo tautos problemas, realias ekonomines jos galimybes. Tikrosios Lietuvos vietos Europoje ir pasaulyje supratimas turėtų būti išeities tašku ūkinėms ir kultūrinėms ateities problemoms svarstyti“.

VYT BAKAITIS: Amerikos ir Lietuvos poetų gyvenimas panašus

Vyt Bakaitis – poetas, vertėjas. Gimė 1940 metais gruodžio 26 d. Bitėnuose, Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus sodyboje. 1944 m. su šeima pasitraukė į Vakarus. 1951 m. apsigyveno JAV, Massachusetts valstijoje. 1967 m. baigė anglų kalbos ir amerikiečių literatūros studijas Bostono Universitete. Tais pačiais metais apsigyveno New Yorke.

1957 m. su eilėraščiais debiutavo „Ateityje“. Vėliau pradėjo rašyti angliškai. 1991 m. išleido pirmąjį eilėraščių rinkinį „City Country“. Yra išvertęs Jono Meko eilėraščių (ciklai „Semeniškių idilės“ ir „Reminiscencijos“) knygoje „There Is No Ithaca“, 1996). Vienuolika jo verstų lietuvių poetų pateko į knygą „Lithuania: In Her Own Words“ (1997). Praeitais metais Lietuvos Rašytojų sąjungos leidykla išleido dvikalbį Juliaus Kelero knygą „XL eilėraščių“ su Vyt Bakaičio vertimais. Be to, jo versti J. Ch. F. Holderlino, A. Mickevičiaus ir T. Venclovos eilėraščiai pateko į antologiją „World Poetry“. Neseniai Vyt Bakaitis LRS leidyklai įteikė lietuvių poezijos antologiją, kurioje dešimtys lietuvių poetų (nuo Donelaičio iki M. Kvietausko) prabyla anglų kalba.

Spausdiname **Benedikto Januševičiaus** pokalbį su Vyt Bakaičiu, vykusį po daugelio metų jam lankantis Lietuvoje.

Poetas ir vertėjas Vyt Bakaitis
V. Kelerienės nuotr.

Prisipažinsiu, apie Jus nieko nežinau, todėl pradėkime nuo pradžių.

Gimiau Bitėnuose. Lietuvą mažai prisimenu. Jau ketverių metų teko pasitraukti į Vokietiją. Greitai išmokau vokiškai, po to – angliškai. Lietuviškai kalbėdavome tik šeimoje. Kai po kurio laiko, lankydami Amerikos lietuvių bendruomenėje, pamėginau kalbėti lietuviškai, man pasirodė, kad mano lietuviškus tarsi švininis. Dėl to labai susijaudinau ir ėmiau svarstyti: mesti lietuvių kalbą ar bent kiek ją atgaivinti. Negalėdamas dažnai bendrauti su Amerikos lietuviams, nutariau bent skaityti lietuviškas knygas.

Tačiau anglų kalba man artimesnė, ir nors pirmuosius eilėraščius parašiau lietuvių kalba, vėliau ėmiau rašyti angliškai. Rimčiau pradėjau kurti bene trisdešimties metų. Mano pasaulėžiūrą formavo anglų ir vokiečių kultūra, o kūrybai įtaką darė tokie poetai kaip James Wright ir Frank O'Hara. Kai pradėjau rašyti, vienas iš jų dar buvo gyvas.

Versti iš lietuvių kalbos pradėjau gana atsitiktinai. Vieno mano bičiulio draugė, sužinojusi, kad aš iš Lietuvos, paprašė išversti bent vieną eilėraštį iš A. Bernoto rinkinio „Žaibų tyla“, kurį pats autorius jai buvo padovanojęs. Laikiau tą knygą ilgai, o kai grąžinau šį tą išvertęs, jie jau buvo susipykę. Taigi tą knygą turiu iki šiol.

Kokie menai, be poezijos, Jus dar domina?

Kadangi gyvenu New Yorke, kur verda meno gyvenimas, pažiūstu keletą menininkų. Tačiau nieko kito, išskyrus poeziją, necenzuoju.

Kaip susipažinote su Jonu Meku?

Pirmą kartą Jono Meko vardą išvydau, rodos, 1949 metais, skaitydamas jo pasakų knygėlę. Po to jo kūrinių rasdavau įvairiuose rinkiniuose ir antologijose. „Semeniškių idilės“ skaičiau apie 1967 metus. Vėliau, atvykęs į New Yorką, apie J. Meką beveik negalvojau. Tik nueidavau į jo kino teatrą.

1974-ųjų pradžioje žurnale „New Yorker“ pasirodė ilgas straipsnis apie Meką ir jo kūrybą. Tačiau apie poeziją buvo parašyta tik pora sakinių. Ten buvo cituojama Meko mintis, kad jo „Idilės“ specifinės, itin lietuviškos, todėl neišverčiamos. Tai mane labai suintrigavo, ir nusprendžiau pamėginti. Knyga mane labai paveikė savo romantizmu, ir aš užsiedgiau išversti ją visą. Išvertęs vieną eilėraštį, pasiunčiau jį autoriui, bet atsakymo negavau. Vėliau išverčiau dar keletą, vėl pažvelgiau į pirmąjį vertimą, ir man pasidarė gėda. Dar sykį parašiau, jau ilgesnį laišką. Pradėjom susirašinėti. Galiausiai mes susitikom. J. Mekas mane supažindino su J. Mačiūnu, su kuriuo paskui teko kartu dirbti.

Kiek vėliau, nors nebuvau numatęs, ėmiau versti J. Meko „Reminiscencijas“. Labai spaudžiau leidėjus, kad šalia verti-

mo pateiktų ir lietuviškus tekstus.

Mano antra verstinė knygą – Juliaus Kelero „XL eilėraščių“. Tai dvikalbė knygą. Dalis eilėraščių įdėta iš jo paskutinės knygos „Sauja medaus“.

Kadangi imuosi versti eilėraščius, tai neverčiu kalbos. Man svarbiausia perteikti patį eilėraštį anglų kalba. Juliaus eilėraščiuose yra tam tikras ritmas, kuris labai įdomiai persikelia į anglų kalbą. Aš labai vertinu lietuvių poetų kūrybą, bet yra labai daug eilėraščių, kurių nė nemėginčiau versti. Man labai gaila, kad neįstengiu išversti daugelio A. Bernoto, S. Gedos, V.P. Bložės eilėraščių. Lietuviškai jų eilėraščiai atrodo labai aiškūs, tačiau į anglų kalbą išversti nepavyksta. Bet čia jau mano, kaip vertėjo, problema.

Kaip apsigyvenote New Yorke?

Po visų klajonių pagaliau įsikūriau šiame mieste. Ten gyvena daug mano draugų. Iš pradžių buvau apsistojęs pas vieną savo draugą, ir man labai patiko. Jis turėjo dideles patalpas. Be to, mane žavėjo pats miestas, kuriame meno gyvenimas virė. Ir tiek užsibuvau, kad bičiuliui vos neteko manęs išvaryti...

Ilgainiui susipažinau su savo būsima žmona Sharon Gilbert. Vėliau iš miesto centro persikėliau į pakraštį, Brooklyną, tačiau vis tiek esu toliau nuo gamtos, šalia judri gatvė. Tiesa, auga šiek tiek medžių, turime

pašto ženklų dydžio darželį...

Poezija, vertimai – tik hobis? O koks Jūsų pagrindinis darbas?

Retai kas iš poezijos pragyvena. Daug poetų Amerikoje, kaip ir Lietuvoje turbūt, dėsto arba mokytojauja. Aš jau daugiau kaip dešimtį metų ruošiu valstybinių mokesčių sąskaitas. Valdžia nerenka mokesčių, todėl kiekvienas pilietis mokėti mokesčius turi pats. Visą pirmąjį metų pusmetį rengiu sąskaitas, o vėliau turiu laiko rašyti.

Tačiau poezija nėra mano hobis. Tai mano pagrindinis darbas.

Esu dirbęs ir kitokių darbų. Buvau statybininkas. Tačiau dabar daug sunkesnė padėtis, ir pradedantiems menininkams žymiai sunkiau. Dabar kur kas menkesnis uždarbis, o pragyvenimas – brangus.

Kai atvykau pirmą kartą į New Yorką, buvo galima padirbėti savaitę, dvi, o paskui laisvai gyventi dvi savaites.

Panašiai pragyvendavo ir Kerouac'o herojai...

Na, Kerouac labiau buvo prisirišęs prie geležinkelių, o mano laikais panašūs darbai jau buvo pasibaigę. Tačiau buvo kitų darbų, ypač miestuose. Buvę galima remontuoti namus. Namų remontai – beveik Jurgio Mačiūno atradimas. Jis pirmas pateikė miesto valdžiai prašymą leisti remontuoti industrines patalpas. Tai buvo puikus sumanymas, artimas Mačiūno kūrybai. Jo menas buvo neatskiriamas nuo kasdienybės. Jis buvo numatęs įrengti kvartalą menininkams. Siekė, kad kiekvienas menininkas galėtų įpirkti kokį butą ar studiją. Tuo metu atrodė, kad visokių galimybių buvo be galo.

Kai kam dabar atrodo, kad jis galėjo susikrauti milijonus, bet tai netiesa. Iš tikrųjų jis buvo idealistas ir gyveno visai paprastai, nors išradinai.

Kokie Jūsų išpūdžiai Lietuvoje?

Per trejetą savaičių prisirinkau išpūdžių, bet dabar sunku dar ką nors pasakyti... O štai Ričardas (Šileika - B.J.) manęs klausė, kaip mane paveikė grįžimas į gimtinę. Pasakiau jam, kad taip ilgai delsiau sugrįžti į Lietuvą, nes bijojau būti pribloškėtas. O dabar, kai grįžau, jaučiuosi tarsi niekur nė nebūčiau išvykęs. Vėliau atsirinksiu, kas man padarė didesnį, o kas mažesnį išpūdį, ir bus viskas aišku. Kol kas dar visko neaprepiu. (nukelta į 4 psl.)

Ilguvos dvaro legenda

Rita Aleknaitė-Bieliauskienė

2

E. Mlynarskis drauge su L. Auerio grojo kvartete. Jis buvo Rusijos muzikos draugijos kvarteto narys, 1889-1890 m. – Imperatoriškosios muzikos draugijos orkestro koncertmeisteris. Baigęs konservatoriją, pradėjo intensyviai koncertuoti kaip solistas. Pedagoginę veiklą pradėjo 1893 metais Odesoje. L. Auerio klasėje įgytas žinias perteikė žinomam pedagogui, Odesos mokyklos kūrėjui P. Stoliarskiui. Šis mokė D. Oistrachą, kurio mokėnys A. Livontas toliau skleidė L. Auerio pedagogikos principus Lietuvoje. Štai kur mūsų smuiko mokyklos šaknys. E. Mlynarskio mokinių būryje – šveicarų dirigentas ir kompozitorius Paulius Kletzakis, lenkų smuikininkas Paulius Kochanskis ir kiti.

Nežinia, kur E. Mlynarskis susipažino su Ilguvos Grincevičių vidurinėja duka Vanda, vėliau Beatričės motina. Atvažiavo pirštis. Tačiau jam buvo paaiškinta, jog dvarininkų šeimų tokia tradicija, kad pirmą turį ištekti vyriausioji duka. Susipažinęs su šeima, ilgai nelaukdamas, 1895 metų liepos 16 d. jis susituokė su simpatiška vyresniąja Ona Grincevičiūte ir tapo Ilguvos dvaro savininku. Nuo tos dienos jau praėjo 105 metai.

Graži gamta, svetingi namai... Draugiška šeima Ilguvoje nuolat turėdavo svečių. Čia muzikuodavo I. Paderewskis, dukros Anelės vyras pianistas Artūras Rubinšteinas. Svečiavosi J. Herbačiauskas, S. Šimkus. Čia augo ir Beatričė Grincevičiūtė.

Namų siela buvo Emilis. Jis daug koncertavo. Apsigyvenęs Varšuvoje, buvo Didžiojo Operos teatro vyriausiasis dirigentas,

direktorius (su pertraukomis nuo 1898 iki 1933 m.). Greta populiarių italų, prancūzų, vokiečių autorių kūrinių teatre buvo statomos lenkų kompozitorių operos. 1904-1907 m. E. Mlynarskis – Varšuvos Muzikos instituto rektorius. 1901-aisiais įkūrė Varšuvos Filharmoniją. Jis surinko grupelę muzikantų, rado finansinių rėmėjų, ir lapkričio 5 dieną H. Semirodskio freskomis papuošti muzikos namai atvėrė duris visuomenei. Kitais metais drauge su E. Mlynarskio diriguojamu orkestru C. Saint-Saens'o koncertą fortepijonui skambino vunderkindas Artūras Rubinšteinas, būsimas dirigento žentas.

1910-1916 m. E. Mlynarskis vadovavo Škotijos karališkapim simfoniniam orkestrui Glazgove. Daug koncertavo Londone. 1929-1931 m. dėstė Kurčio muzikos institute JAV. Dirigavo Amerikos orkestrams.

Ilguvoje būdavo vasarą. Čia sukurta Simfonija F-dur, įvairių šokių, svajinga „Lopšinė“, pjesių smuikui, dvi operos, trečiosios fragmentai.

Visi Emilio ilgėdavosi. Uošvė A. Talko-Hryniewicz laiškelyje rašo: „Nemieli man namai be jūsų!“ Vadinama mažiūnais varda, praneša spaudos naujienas, pasakoja apie draugus, jo išsiilgusius vaikus. „Brangus tėveli, kasdien skambinu fortepijonu, – vaikiška ranka kreivoja laišką Feliksas, kruopščiai surašydamas mokykloje gautus pažymius. – Mums liūdna be mylimiausio tėvelio. Apie Tave skaitėme „Kurjerįje“... Skrieja žmonos laiškas iš Ilguvos: „Mylimiausias mano, vienatini...“

Tačiau E. Mlynarskis buvo laukiamas ne tik šeimos ir draugų. Neįkainojama jo pagalba – silpnaregiams Grincevičių vaikams. Dėdės namuose Varšuvoje gyveno ir Beatričė, jo remiama baigė Liaskų aklujų mokyklą, mokėsi muzikos, juto kūrybingą ir draugišką namų atmosferą, susitiko su žymiais menininkais, Varšuvos

operos solistais.

Seredžiuje išgirdęs gražią dainuojantį S. Šimkaus chorą, patikrinęs jaunojo kompozitoriaus muzikinius gabumus, E. Mlynarskis rėmė jo studijas Varšuvos Muzikos institute. 1935 m. „Naujojoje romuovoje“ S. Šmkus tikino, kad jeigu ne E. Mlynarskis – nebūtų sukurta ir „Kur bakūžė samanota“...

E. Mlynarskis kvietė į Varšuvą atvykti ir M.K. Čiurlionį, siūlė jam materialinę pagalbą, bet šis atsisakė.

E. Mlynarskis gaudavo laiškus iš L. Auerio. Šis džiaugėsi savo auklėtinio, sugebančio tvarkyti teatrą. Ne kartą rašė ir N. Rimskis-Korsakovas, prašydamas suteikti galimybę debiutuoti vienam kitam Sankt Peterburgo konservatorijos auklėtiniui. E. Mlynarskiui yra rašęs A. Glazunovas, G. Fitelbergas, E. Ysaye, Z. Noskovskis, A. Siloti, kiti menininkai. Telegramose – kvietimai koncertuoti. Tikslinamos datos, programos. Finansiniuose dokumentuose ne tik atsispindi meninės veiklos rezultatas. Maskvoje buvo žinomi „Brolių Mlynarskių statybos ir prekybos namai“. Veiklos ataskaitos būdavo pateikiamos ir Emiliui.

Emilis Mlynarskis mirė prieš 65 metus – 1935-ųjų balandžio 5 dieną. Palaidotas Varšuvoje.

Ilguvoje paminėję reikšmingas E. Mlynarskio gyvenimo suakatis, kultūros veikėjai, Lenkijos generalinis konsulas M. Jeckiewiczis, Lenkijos kultūros fondo pirmininkas Henrikas Sosnowskis, Zanavykų bendrijai vadovaujantis neblėstantio entuziazmo A. Vaičiūnas, kompozitorius V. Bagdonas, Beatričės sesuo Kristina ir kiti nutarė visomis išgalėmis kaupti lėšas ir suremontuoti senąjį medinį dvaro pastatą, paruošti ekspozicijas, pradėti rengti čia Lietuvos ir Lenkijos menininkų koncertus, kurie primintų ne tik iškilų menininką, bet ir puikų žmogų, ne tik Lenkijos, bet ir Lietuvos kultūrai nusipelnusį mecenatą. (pabaiga)

■ Buvęs JAV valstybės sekretorius ir Nobelio taikos premijos laureatas Henry Kissinger patyrė "ribotą širdies priepuolį", bet laikosi gerai ir turėtų pasveikti, spalio 26 d. pranešė New Yorko Presbyterian ligoninės pareigūnai. 77 metų H. Kissinger, kuris valstybės sekretoriumi dirbo vadovaujant prezidentui Richard Nixon ir po jo į valdžią atėjusiam Gerald Ford, į New Yorko Presbyterian ligoninę buvo paguldytas spalio 25 d.

■ Rusijos gynybos ministras Igor Sergejev pareiškė, kad povandeninio atominio laivo "Kursk" katastrofos priežastys turi būti išaiškintos. "Mes privalome atskleisti priežastis, padaryti išvadas, kad ateityje panašūs dalykai nepasikartotų", pareiškė gynybos ministras spalio 29 d. per gedulingą atsisveikinimo su žuvusiais jūreiviais ceremoniją.

■ JAV Kongresas spalio 25 d. priėmė užsienio pagalbos išlaidų projektą. Prezidento Bill Clinton prašymu, 435 mln. dolerių siekianti skola bus dovanojama neturtingiausioms pasaulio šalims. Ši parama, dovanojant skolas, yra "istorinis malonės aktas", pareiškė respublikonas Biudžeto komiteto pirmininkas John Kasich.

■ Du trečdaliai Rusijos gyventojų (maždaug 67 proc.) neigiamai vertina pirmojo prezidento Boris Jelcin vaidmenį šalies istorijoje. Priešingos nuomonės yra tik kas penktas Rusijos pilietis (19 proc.).

■ Negalutiniais valstybinės komisijos, tiriančios Rusijos lėktuvo Il-18 katastrofos aplinkybes, duomenimis, jis rėžėsi į kalną "manevruodamas esant rūkui ir blogam matumui". Tai "Interfax" spalio 26 d. vakare telefonu pranešė komisijos pirmininkas, Rusijos Saugumo Tarybos sekretorius Sergejus Ivanovas. Pasak jo, šią versiją "patvirtina vietos gyventojų parodymai".

■ JAV prezidentas Bill Clinton ir Izraelio ministras pirm. Ehud Barak spalio 26 d. vėl kalbėjosi apie galimybes sustabdyti Artimuosius Rytus krečiančią smurto bangą, tačiau nesutarė dėl galimo susitikimo Washington, pranešė Baltieji rūmai.

Egidijaus Rudinsko grafika

Lietuvius meno kritikas Algis Uždavinys viename savo straipsnių rašė, kad šiuolaikinis menas dažnai atspindi amžiaus, kuriame mes dabar gyvename, nevirtį ir cinizmą. Menas prarado savo dvasines šaknis ir tapo savotišku cirkui, kuriame vadinamieji menininkai žaidžia savo žaidimus,

Rudinskas (g. 1962), profesorius Kauno Dailės Institute. Jo giliai paliečiantį, dvasingą meną šių metų rugsėjo spalio mėnesiais buvo galima išvysti Walsh galerijoje, Seton Hall Universitete, South Orange, New Jersey. E. Rudinsko darbai buvo eksponuo-

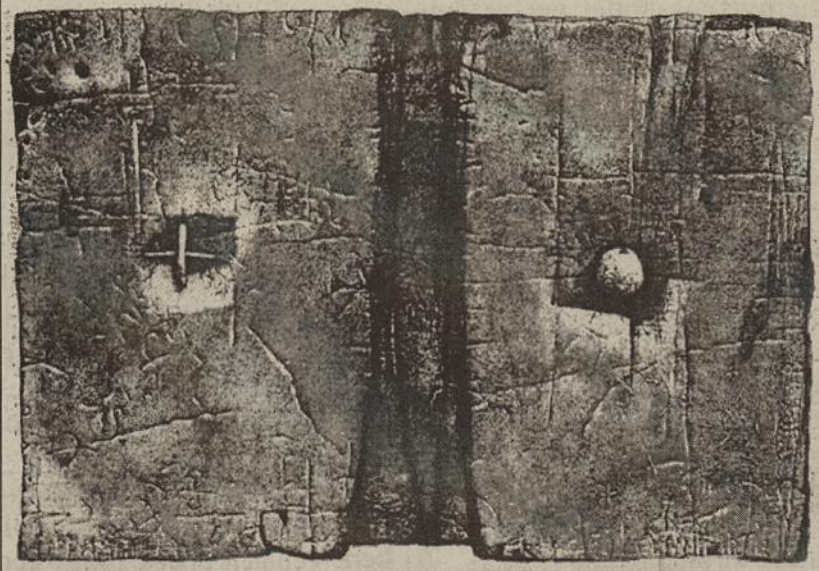

Egidijus Rudinskas. *Naujas gyvenimas*

dažnai pasiekdami vulgarumo ribą. Tačiau vis dar yra gausybė menininkų, kurie, kaip ir senieji meistrai, pasakoja ir perpasakoja sielos istoriją, jos meiles ir liūdesius, troškimus ir ieškojimus.

Vienas tokių yra šiuolaikinis Lietuvos menininkas Egidijus

jami grupinėje parodoje, pavadintoje "Atsakas emocionalizmui. Naujais Rytų Europos menininkų darbai". Egidijus Rudinskas čia pateikė daugiau kaip dvidešimt grafikos darbų ir albumą "Paskutinė valanda". Į ekspoziciją įtrauktas ir

Egidijus Rudinskas. "M" - Mirtis ir Meilė

J.K. Kapera nuotraukos

VYT BAKAITIS:

Amerikos ir Lietuvos poetų gyvenimas panašus

(atkelta iš 3 psl.)

O nesinorėjo kuo greičiau grįžti namo?

Ne. Keliaujant taip nebūna. Atsiranda kelionės įtampa. Vieną dieną nuvažiuoji kur nors, o kita - jau reikia išvažiuoti. Arba lyja, sėdi namie ir suki galvą, kaip čia kur nors išsprukti. Bet keliaudamas negali ilgiau pabūti gamtoje, įsiklausyti į tylą.

Kad ir kur keliautum, sakykim, iš to paties New Yorko į kokį kaimą, - užtrunka savaitė, kol įpranti prie gamtos ritmo.

Ar turite Lietuvoje draugų?

Taip, turiu. Gal daugiau atsirado, kai ėmiau verst. O šiaip ilgus metus susirašinėju su giminačiais. Bet man svarbiau buvo susipažinti su Lietuvos kasdienybe. Atgavus nepriklausomybę, pasipylė įvairių gandų ir skundų, tačiau reikia kaip nors iš viso to pakilti. Kol kas nesusidariau politinio Lietuvos vaizdo. Kiek suprantu, literatų gyvenimas čia nelabai skiriasi nuo amerikiečių. Leidykloms, kurios leidžia poeziją, tai ne tiek pelno, kiek prestižo reikalas.

Kūryba čia labai gyva. Galbūt taip yra dėl to, kad gyvenimas nėra lengvas.

Ar Jūs turite amerikietišką svajonę?

Man svarbu, kad išlikčiau poetas. Kiek aš pažįstu tokių, kurie prasimušę, bet nepasiekę to, ką norėjo pasiekti iš tikrųjų. O dabar pinigai juos taip užvaldė, kad kitaip nebegali gyventi. Iš mano pažįstamų praturtėjusių biznierių studijų laikais kiekvienas buvo linkęs į meną, poeziją. Dabar jie nebegali patys kurti ir neremia kūrybos.

Manęs turtai nevilioja, nes, ėmęs kalti pinigus, gali atsisveikinti su visais kultūriniais planais. Darbas yra darbas. Rašant poeziją taip pat reikia įdėti darbo.

Papasakokite trumpai apie lietuvių poezijos antologiją.

Mintį sudaryti tokią antologiją pakišo J. Keleras. Greita kitų čia spausdinami S. Parulskio, R. Šileikos, A. Marčėno, D. Čepauskaitės, A. Šlepiko, T. Marcinkevičiūtės, G. Patacko eilėraščių vertimai.

Eilėraščius aš atrinkau ne kaip vertėjas, o kaip skaitytojas. Ši knyga sudaryta remiantis ne kokiais nors lietuvių literatūros kanonais, o mano paties simpatijomis. Todėl iš anksto atsiprašau, kad knygon nepateko

vienas iš naujesnių jo darbų, "Prisiminimų sodas", š. m. liepos mėnesį tarptautinėje grafikos bienalėje Francavilla al Mare, Italijoje, laimėjęs 1-ąją prizą.

E. Rudinsko ofortuose išaukštinamos ir vystomos tradicinės dailės vertybės: proporcių, lygsvara, harmonija. Jo meno darbai pilni išraiškos, jausmų ir emocijų. Menas atspindi gyvenimą lyg stebuklingą pasireiškimą, tiesiogiai prabildamas į žiūrovus, kurie savo ruožtu jame randa savo pačių gyvenimų išraišką, gerą ir blogą, laimę, meiles ir liūdesius. E. Rudinsko grafika pasižymi ypatinga pranašystės galia, gebėjimu pakeisti žiūrovą į gerą pusę, daryti jį jautresniu.

E. Rudinsko grafika yra būtent tas lietuviškasis menas, kuris patraukia kitas tautas savo ypatingumu ir skirtingumu. Jo kūryba remiasi menininko patyrimu, išsilavinimu, pasišventimu ir, kas svarbiausia, talentu. Žiūrėti į jo darbus yra iškilminga šventė. Čia staiga atrandam viską, ką esam praradę. Randam savo vaikystės ir jau

nystes, nekaltumą, niekad neišsipildžiusias svajas. Stebuklingas jo grafikos pasaulis, pilnas kantrybės, pakantumo ir atjautos, pakylėja tų darbų autorių į geriausių ir originaliausių šiuolaikinių lietuvių menininkų eiles.

"Egidijus Rudinskas yra nepaprastas piešėjas, kurio komplikuoti fabuliniai ofortai sukuria tamsios, gotiškos karalystės pasaulį. Nuostabiai perteikti nuogų vyrų ir moterų negyvi kūnai guli sulaidoti po katedromis arba susilieja su namukais, arkliais, lapais, paukščių kiaušiniams lizduose ir kitais objektais simbolinėse kompozicijose, primenančiose Durerį, tuo pat gi metu sleisdamos modernesnę jautrumą, įtakotą Freudo ir siurrealizmo. E. Rudinskas – literatūrinis menininkas geriausia to žodžio prasme", - taip apie lietuvių grafiką atsiliepė amerikietis meno kritikas Lawrence Downes, "Gallery & Studio" žurnale š. m. sausio-vasario numeryje.

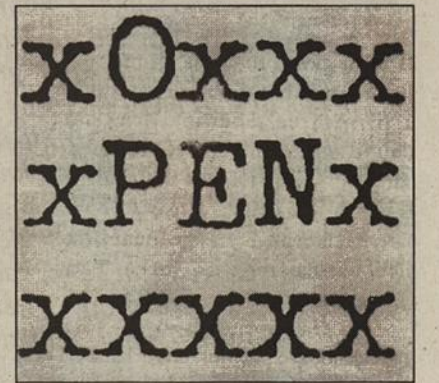
Parengta pagal Walsh Gallery kuratoriaus Jan K. Kapera atsiųstą medžiagą. Iš anglų k. vertė Vaida Kelerienė

kai kurie žymūs poetai, pavyzdžiui, A. Baranauskas, Maijonis, B. Brazdžionis.

Esate parengęs naują knygėlę "Constructs"...

Skiriamas šių eilėraščių bruožas yra tas, kad kiekviena vieno teksto eilutė turi tą patį skaičių ženklų, todėl tekstų kraštai lygūs. Be to, šalia yra ir mano fotografijos, tačiau su tekstais jos siejasi nebent atsitiktinai.

Šią knygėlę parengiau jau prieš porą metų, o dabar turiu naujų eilėraščių, iš kurių galbūt jau susidarytų nauja knyga.

Vytas Bakaitis. *Tipograma Vaclavui Havelui*

Į senamiestį - po priekabą akmenų

Dvylikos Ukmergės rajono seniūnijų darbuotojai nuo rugpjūčio renka nustatytą dydžio akmenis. Šią užduotį davė Ukmergės rajono merė. Kiekviena seniūnija yra įpareigota pririnkti po vieną traktoriaus priekabą akmenų ir atgabenti juos į Ukmergę. Akmenimis bus išgrįsta viena iš Ukmergės senamiestio Kęstučio aikštės automobilių stovėjimo aikštelė. Visi darbai turėtų kainuoti 84 tūkst. litų, kuriuos numato skirti Kelių fondo direkcija. Seniūnijose surinkti akmenys padės ne tik sutaupti pinigų, bet ir pagreitins darbus. Prie šio Ukmergės senamiestio kiemo tvarkymo aktyviai prisideda ir čia įsikūrusių privačių prekybos bei paslaugų įmonių savininkai.

Lietuvos rytas

Šiauliuose bus statoma nauja gamykla

Šiauliuose ketinama statyti naują elektronikos gamyklą, kurioje bus įdarbinta 80 žmonių. Kol kas neįvardinami investuotojai ketina įsigyti du Pramonės gatvėje įsikūrusios bendrovės "Paspirtis" pastatus ir šalia jų esantį žemės sklypą. Iš viso naujajai gamyklai reikia apie 1.5 ha žemės.

Šiaulių kraštas

Normaniškoji lietuvių kilmės istorija SAULIUS PIVORAS

Geriausiais žinome renesansinę romėniškosios lietuvių kilmės legendą. Jonas Dluogošas XV amžiuje pirmasis juodu ant balto ją užrašė interpretuodamas kaip kunigaikščio Jogailos aukštos kilmės įrodymą. Lietuvos metraštyje buvo pasistengta iš romėnų išvesti ir Lietuvos bajorų gimines. Įrodinėta, kad kaip tik iš romėnų Lietuvos bajorai gavo herbų. Šita legenda ilgainiui tapo lietuvių tautinės savimonės dalimi, ideologiškai įteisino bajoriškąsias lietuvių tautos autonomiją.

XIX amžiaus 4-ajame dešimtmetyje atsirado kita teorija. 1837 m. laikraštyje "Peterburgo savaitraštis" ("Tygodnik Petersburski") straipsnį "Zinia apie pilkapius" paskelbė Eustachijus Tiškevičius. Čia jis rašė, kad dar vaikystėje jį sudomino "švedų kapais" vadinamos vietos. Iš tikrųjų tai yra ankstyviausių mūsų krašto gyventojų laidojimo paminklai. Vėliau E. Tiškevičius dar pridurs, kad švedų antpuolių metu liaudis slapstėsi miškuose ir nematė, ką iš tikrųjų darė švedai, o paskui prikūrė visokių pasakų apie juos. Bet kaip tik pilkapiai gali atskleisti lietuvių protėvių kilmę. 1838 m. išėjusiame "Lietuvių tautos istorijos" 3 tome Teodoras Narbutas plačiai svarstė lietuvių kilmės klausimus, atmetė lietuvių romėniškosios kilmės legendą kaip pernelyg vienašališką ir oligarchišką, nors tuo pačiu metu vis dėlto bandė įrodyti Paliamono (Palemono) istoriškumą. T. Narbutas aptarė ir vikingų puldinėjimus Lietuvoje. Jo nuomone, lietuviai - tikrai ne skandinaviška gentis, tačiau dalis lietuvių diduomenės gali turėti skandinaviškas šaknis, nes skandinavai kūrė Lietuvą, ypač per vikingų žygius į Rytus. Pasak T. Narbuto, skandinavų įtaka Lietuvos valstybės raidoje pasireiškė tik tuo, kad jų puldinėjimai skatino pereiti nuo bendruomeninės-teokratinės prie

autokratinės kunigaikščių valdžios. O tik kunigaikščiai autokratai galėjo įvesti krikščionybę Lietuvoje ir taip padaryti ją lygiateise Europos šalių bendrijos nare. T. Narbutas, beje, galbūt siekdamas sumažinti normaniškosios kilmės teikiamą garbę Rusijai, tvirtino, kad Rusijos valstybės įkūrėjai buvo ne tiesiogiai iš Skandinavijos atvykę vikingai, o skandinavų kolonistai iš Lietuvos. T. Narbutas iškėlė ir dabar gyvuojančią, bet labai jau spekuliatyvią hipotezę, kad lietuvių liaudies dainose minimus "barzdotos vyrus iš užjūrių" galima laikyti vikingų žygių atgarsiu. Savo *College de France* 1840-1844 m. skaitytose paskaitose Adomas Mickevičius iš dalies sekė T. Narbutu tvirtindamas, kad skandinavai sumušė lietuvių karius ir patys perėmė jų pareigas. Šis teiginys buvo susijęs ir su tuo metu žinoma idėja kildinti bajoriją iš skirtingų etninių grupių, kurių viena nukariavo kitą. Taigi pagal A. Mickevičių išeitų, kad Lietuvos bajorų protėviai - normanai. E. Tiškevičius taip sudomino pilkapių vadinamais švedkapiais, kad jis, net ir išsiaiškinęs, kad pilkapiai - proistorės paminklai, nenustojė ieškoti jų ryšio su skandinavais. Ir surado. 1842 m. išleistame darbe "Žvilgsnis į krašto archeologijos šaltinius" E. Tiškevičius, aptardamas savo kasinėjimų radinius, pažymėjo, kad tikroje Lietuvoje galima aptikti tokių pat brangių, nors ir ne tiek daug dirbinių proistorinių žmonių įkapėse, kaip ir Latvijoje. Jų kur kas mažiau Baltarusijoje. O tai turėtų liudyti, kad civilizacija plito iš Skandinavijos ir, daugiau palietusi Pabaltijį, mažiau veikė Baltarusiją. Norėdamas tai įrodyti, E. Tiškevičius specialiai važiavo į Švediją, lygino ten žinomus archeologinius radinius su lietuviškaisiais ir rado daug panašumų. Po kiek laiko jis jau nedvejojdamas rašė, kad "V amžiuje skandinavai, įsiveržę į Lietuvos gilumą, pradėjo kurti gynybines gyvenvietes, įsikūrę pajungę vietinius žmones, su kuriais vėliau susiliejė. Akmens amžiuje pas mus aptikta jų atneštos pirmosios civilizacijos pėdsakų. Ilgainiui jie tapo kunigais, tai yra atskirų krašto dalių valdovais. Iš tų kunigų tarpo turėjo atsirasti veikli ir karinga Lietu-

vos kunigaikščių dinastija". Lietuvoje dirbė ir Lietuvos istorija domėjėsi kai kurie rusų istorikai, patys paveikti vadinamosios normaninės teorijos (Rusijos valstybės kilmę aiškinusios skandinavų įtaka), nuėjo daug toliau už T. Narbutą ar E. Tiškevičių. Tokie istorikai, kaip p. Kukolnikas ar P. Briancevas, rašė, kad normanai būvę ne tik rusų, bet ir lietuvių pirmieji kunigaikščiai. Paliamono (Palemono) dinastija esanti ne romėniška, o skandinaviška. Esą du karingi skandinavai Vaidevutis ir Brutenis apsigyvenę lietuvių žemėje, pristatę pilių, laikui bėgant susilieję su vietiniais gyventojais ir įkūrę Lietuvos valstybę. Ringaudas, Dausprungas, Mindaugas, Algirdas ir kitų vardai rodą germanišką-skandinavišką kilmę. Kaip tik su Lietuva susiję rusų intelektualai, ypač emigracijoje, ir vėliau mėgindavo platinti mitus apie normaniškas lietuvių šaknis. Taip, tarkim, darė F. Dostojevskio duktė, kuri buvo įsitikinusi savo tėvo lietuviška kilmė. Pasak jos, lietuvių būdas yra normaniškas, t.y. jiems būdingos tokios savybės kaip atkaklumas, ištvermingumas ir pan. Carinės valdžios metais normaniškoji lietuvių kilmės teorija galėjo, be kita ko, pateisinti rusifikacinę politiką. Kijevo gubernatorius 1843 m. III skyriaus viršininkui A.K. Benckendorfiui vieną iš buvusios LDK aristokratų giminių atstovų - H. Ževuskį apibūdino kaip "absoliučiai patikimą", nes jis laikosi pažiūros, kad "Ukraina, Volynė, Podolė, Lietuva, būdamos Riuriko giminės kunigaikščių tėviške, visada buvo rusiškos žemės". Antra vertus, plačiai kleisti tokias mintis carinei valdžiai nebuvo reikalo. Normaniškoji lietuvių kilmės teorija - paskutinis bajoriškos kultūros terpeje radęsis garbingos lietuvių praeities įvaizdis. Žinoma, po to dar buvo kad ir Jono Basanavičiaus trakiškoji teorija, bet joje jau nėra išskirtinių karinio garbingumo paieškų. Trumpam kilusi nuostata didžiutis skandinavai, jeigu jau negalima romėnais, buvo pakeista nuostata didžiutis savimi. Pats skandinavų vardas imtas kildinti iš to, kad esą lietuviai skandinvavo jūroje juos apiplėšinėjančius normanus, tad pastarieji ir buvę praminti skandinavais.

Sveikatos kertė

Kad jūsų širdis būtų jauna ir sveika

(pradžią nr. 40)

Tešiamie penkių svarbiausių širdies ir kraujagyslių ligų rizikos faktorių apžvalga.

3. Rūkymas

Surūkomų cigarečių kiekis ir rūkymo trukmė lemia koronarinės širdies ligos, plaučių ir virškinimo trakto ligų, piktybinių auglių tikimybę bei mirtį nuo jų. Reguliariai rūkantys žmonės plaučių vėžiu suserga 10-30 kartų dažniau, nei nerūkiantys. Lėtinėmis plaučių ligomis jie taip pat serga 5-8 kartus dažniau. Rūkantioms moterims dažniau vystosi osteoporozė ir dažniau pasitaiko kaulų lūžiai.

Rūkymas sutrumpina gyvenimo trukmę ir pablogina jo kokybę. Rūkantioms moterims gyvena penkeriais metais trumpiau nei nerūkantioms, o vyrai – septyneriais.

Žinotina, jog rūkant:

- Slopinama organizmo imuninė sistema.
- Vyksta plaučių audinio de-

strukcija.

- Nikotinas didina arterinį kraujospūdį, greitina širdies tvinksnius, praleidžia mažiau deguonies į miokardą.

- Sukelia aritmijas.

- Didina kraujo krešumą ir sudaro sąlygas trombam susidaryti.

- Kenkia virškinamojo trakto funkcijoms.

- Jei nerūkantis žmogus ilgą laiką būna patalpose, kuriose rūkoma – jis rūko pasyviai. Pasyvus rūkymas taip pat sukelia organizmo pakitimų:

- Didina bronchito ir plaučių uždegimo grėsmę.

- Vaikams gali sukelti bronchinės astmos priepuolį.

Rekomenduojama:

Mesti rūkyti. Tam reikia ir valios, ir užsispyrimo, bet svarbiausia – noro. Jei sunku tai padaryti ar kyla klausimų apie rūkalų pakaitų vartojimą – kreipkitės į specializuotą medicinos kabinetą, kuriame dirbantys gydytojai gali padėti.

(tesinsy kitame nr.)

Sriubos

Barščiai su "ausytėmis"

750 g burokėlių,
350 g jautienos,
1 l vandens.

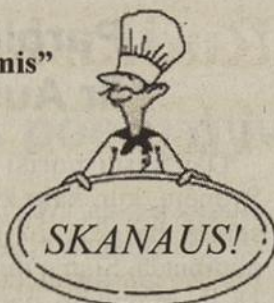
Įdarui:

100 g džiovintų grybų,
svogūnas,
šaukštas riebalų,
1 kiaušinio baltymas,
1/2 šaukšto džiovintų pipirų,
pagal skonį maltų pipirų,
druskos.

Tešlai:

stiklinė miltų,
vandens, druskos

Burokėlius supjaustyti kubeliais, užpilti rūgščiomis sultimis, citrinos rūgštimi ar actu parūgštintu mėsos sultiniu ir apie 1 val. palaikyti. Po to sultinį perkošti, paskaninti prieskoniais ir užvirti. Mėsos sultinys verdamas su prieskoninėmis daržovėmis. Jos pasirenkamos pagal skonį (petražolės šaknis, pastarnokas, salieras ir pan.). Barščiai būna skanesni, jei verdami iš raugintų burokėlių. Tam burokėliai užraugiami bent prieš

savaite: nuvalomi, supjaustomi kubeliais, sudedami į stiklainį su riekele ruginės duonos ir užpylus vandeniu savaite laikomi šiltai.

"Ausytės" paruošti tąsiai, bet nekietai tešla. Iškočioti labai plonai ir supjaustyti kvadratais. Ant kiekvieno tešlos kvadrato dėti džiovintų grybų įdarą, sulenkti trikampiu, užspausti kraštus, kad neištekėtų įdaras, ir formuoti pasagėlės formos "ausytės".

Įdarui virtus džiovintus grybus, smulkiai supjaustytą svogūną ištroškinti riebaluose. Kai atvės, paskaninti prieskoniais, įdėti kiaušinio baltymą ir džiovintų pipirų.

"Ausytės" virti pasūdytame vandenyje, kol iškilis į paviršių. Išgriežus iš vandens, dėti į karštus barščius.

Žirniėnė su skrebučiais

120 g morkų,
180 g žirnių,
100 g rūkytos krūtininės,
40 g svogūnų,
30 g taukų,
100 g kvietinės duonos,
15 g miltų,
česnako, mairūno,
druskos.

Krūtininę susmulkinti ir iš jos išvirti sultinį. Į sultinį sudėti supjaustytas morkas ir išmirkytus

žirnius. Virti, kol žirniai išvirs. Pertrinti per sietelį, jei sriuba labai tiršta, įpilame virinto karšto vandens. Svogūnus pakepiname riebaluose, sudedame miltus ir dar pakepiname apie 5 minutes. Sudedame į sriubą. Česnaką sutrinti su mairūnu ir druska. Kai sriuba užvirs, sudėti sutrintą česnaką. Duoną supjaustome nedideliais kubeliais ir pakepiname. Patiekiant sriubą į lėkštes įdedame skrebučių.

Anglų kalbos pamokėlės

Set off - iškelti

It's a long way to Bristol, so we ought to set off as early as possible.

We did not set off until seven o'clock, so we walked as fast as we could get there on time.

Wake up - pabusti

What time did she wake up?

He woke up and found himself in hospital.

Find out - sužinoti

Can you find out what time the train leaves?

Operate on somebody - operuoti ką nors

The doctors decided to operate on her immediately.

He is a surgeon, but he operates only on children.

(bus daugiau)

A. Landsbergio paskaitos Long Islande

Victor Hugo, "The Hunchback of Notre Dame" - lapkričio 1 d., 1 val. p.p., Merrick Library (2279 Merrick Ave).

Willi Cather, "Death Comes for the Archbishop" - lapkričio 6 d., 2 val. p.p., Great Neck Library (159 Bayview Ave). Šis romanas, dar prieš II pasaulinį karą išverstas į lietuvių kalbą ("Mirtis ateina Arkivyskupo"), buvo populiarus ir Lietuvoje. Jame vaizduojamas jėzuito Jean Marie Latour, Naujosios Meksikos arkivyskupo įsteigėjo, gyvenimas 19 šimtmečiuje.

Geriausios interneto naršyklės

(pradžią nr. 40)

Netscape 6 Preview

www.pcworld.com/fileworld/file_description/0,1458,7220,00.html. Naujausia "Netscape" naršyklė yra perdaryta. Ji mažesnė (jei galite išsiversti be "Java", ji užims perpus mažiau vietos nei jos pirmtakė), joje yra el. pašto programa ir "America Online" sukurta pranešimų siuntimo sistema. Naršyklėje yra nauji paieškos įrankiai, patobulintas slapukų (cookies) apdorojimas ir aplinka, kurios išvaizdą galite keisti. Bene svarbiausia yra tai, kad ji sukurta naudojant "Gecko" variklį, todėl vaizdus ir tekstą vaizduoja sparčiau. Pastaba: ši palyginti daug klaidų turinti versija yra ilgai lauktas 4.x versijos pakaitalas ("Netscape" perėjo tiesiai prie 6 versijos; 267 KB).

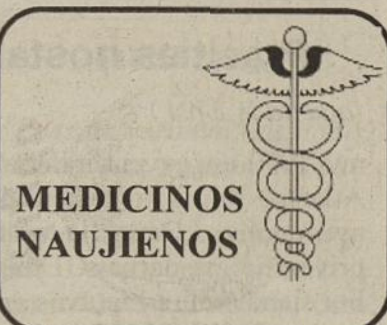
Netscape Communicator

www.pcworld.com/fileworld/file_description/0,1458,2071,00.html. Ši "Netscape" naršyklė ir interneto programų paketas atrodo labai pažįstamai, tačiau jame yra keletas naujų programų, tarp jų ir "AOL Instant Messenger" bei "Winamp 2.6" MP3 bylų grotuvas. Programoje taip pat yra sinchronizacijos su "Palm" įrankiai, integruota "Netscape Messenger" elektroninio pašto programa, "Netscape Composer" HTML redaktorius ir "Real-Player G2" garso bei vaizdo grotuvas (1,95 MB).

Opera

www.pcworld.com/fileworld/file_description/0,1458,3937,00.html. Jei pavarogė nuo išpūstų naršyklių, "Opera" jums patiks. Ji mažesnė už "Netscape" ir "Internet Explorer", galima atverti daug langų ir nerizikuoti, kad "nulūš" visa sistema, didinti bei mažinti puslapius ir naršyti naudojantis vien klaviatūra. Ji tinka senesniems kompiuteriams (386SX su mažiausiai 6 MB RAM). Didžiausias programos trūkumas – už ją reikia mokėti (1,83 MB).

(bus daugiau)

Anot liaudies medicinos:

esant padidėjusiam kraujospūdžiui, reikėtų gerti krapų sėklų, keturbriaunio čiobrelės arbatą, valgyti šermukšnių ir sutrintas spanguolių uogas. Padidėjusį kraujospūdį mažina medetkos žiedų nuoviras arba antpilas. Kraujospūdį mažina bruknių ir aronijos sultys. Aronijos sulčių galima išgerti tik 50 g per parą. Sergantiems hipertenzine liga ir kraujagyslių spazmais, rekomenduojama gerti spanguolių sultis, sumaišytas su burokėlių sultimis. Ligoniams, sergantiems hipertenzine liga, ypač, jei vargina galvos svaigimas, patariama nevartoti cukraus. Geriau vartokite medų. Padidėjus kraujospūdžiui, patariama išgerti per dieną po 2 stiklines obuolių sulčių (be cukraus) arba valgyti nesaldžių obuolių. Riboti druską.

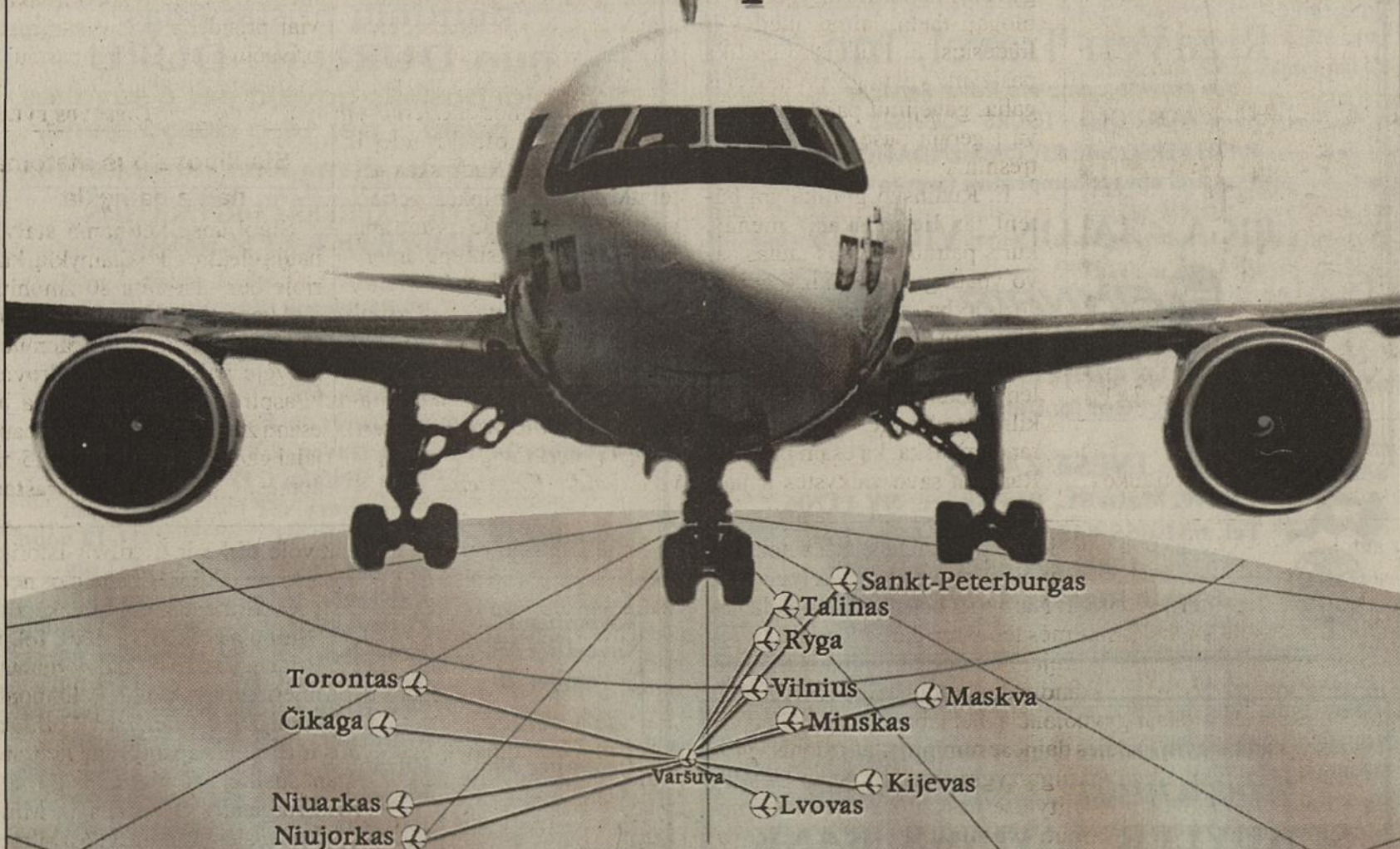
Nauji tyrimai, atlikti Anglijos dantų sveikatos fondo, parodė, kad 53 procentai suaugusiųjų valosi dantis po pusryčių. Tačiau tai silpnina dantų emalį, nes apnašų bakterijos, susiformavusios ant dantų naktį, reaguoja su maistu ir gamina rūgštis. Todėl patartina dantis valyti atsikėlus, kad būtų pašalintos apnašos. O jeigu po valgio norite, kad burnoje būtų gaivų, rekomenduojama kramtyti be cukrų gumą.

Ištyrus 4493 amerikiečių pensininkus, nustatyta, kad net 40 proc. atvejų nuo depresijos kenčiantys žmonės labiau linkę sirgti širdies ligomis negu linksmuoliai. Pensininkų nuotikos buvo tikrinamos kasmet, jų depresijos stiprumas vertintas balais. Taip pat tiriamieji buvo klausinėjami apie bendrą sveikatos būklę, geriamus vaistus, jausmus. Penkiais balais padidėjusią depresiją atitiktavo 15 proc. padidėjusi širdies ligų tikimybė bei 16 procentų mirties atvejų, pakoregavus duomenis dėl kitų veiksnių įtakos.

Ar žinote, kad nuo ligų, sukeliamų rūkymo, kiekvienais metais pasaulyje miršta apie 3 milijonai žmonių? Numatoma, kad dėl staigaus rūkymo išplitimo besivystančiose šalyse ir dėl didėjančios cigarečių paklausos 2020 metais šis skaičius išaugs iki grėsmingų 10 milijonų. Žmogus, surūkantis pakelį cigarečių per dieną, kartoja ritualą ranka-burna daugiau nei 200 kartų. Per metus – maždaug 73,000 kartų. Abstinencijos požymiai prasideda per keletą valandų nuo paskutinės cigaretės ir pasiekia apogėjų po 48-72 valandų. Noras prisidegti cigaretę trunka ir keletą mėnesių po metimo rūkyti. Abstinencijos požymių intensyvumas dažniausiai sumažėja po 3-4 savaičių. Taikant papildomą nikotino terapiją, organizmą nepapuola 4000-5000 tabako dūmų chemikalų.

Kiniečių mokslininkams iš Medicinos tyrimų instituto pavyko rasti būdą, kaip pakeisti žmogaus kraujotaką. Mokslininkai pranešė, kad artimiausiu metu Naujų Technologijų Parke netoli Pekino pradės eksperimentus su gyvūnais. Tyrimojoje įsitikinę, kad jų sukurtas metodas labai svarbus retą kraujotaką turintiems pacientams, kuriems tenka dažnai perpilti kraują.

Gimtinė Kelionė Kušinė artėsnė greitesnė pilnesnė

LOT skrydžiai žymiai priartino Centrinę ir Rytų Europą. Naujas tvarkaraštis įgalina keliauti greičiau ir maloniau.

Persėdimas - tarsi lengva mankšta kojoms.

Kainos - pačios žemiausios, taigi, skrisdami LOT, nenuskriausite savo pinigines.

Lenkijos Avialinija LOT nuskraidins jus ten, kur reikia, be to, aptarnaus aukščiausiu lygiu. Neveltui jau eilę metų LOT pelno geriausios Centrinės ir Rytų Europos avialinijos vardą. Mes garsėjame mandagiomis stjuardesėmis, svetingumu, kokybišku aptarnavimu ir neaplenkiama virtuve. Naujausi, moderniausi lėktuvai iš Niujorko, Niuarke, Čikagos, Toronto nuskraidins jus tiesiai į Varšuvą. Lengvas, malonus persėdimas siuolaikiniame Varšuvos aerouoste, ir... po lėktuvo sparnais jau matosi Vilniaus bokštai.

Su LOT - ir arčiau, ir pigiau.

*LOT bendrauja su American Airlines, taigi, galite patogiai susisiekti su dar 14 JAV miestų.

Skambinkite mums arba savo kelionių agentūrai, o taip pat aplankykite mūsų internetinę svetainę: www.lot.com

POLISH AIRLINES

Informacija ir rezervacijos:

1-800-223-0593

LOT
TICKETSONLINE®
www.lot.com

Praeities nostalgijos scenovaizdis

(atkelta iš 2 psl.)

nuo 1950-ųjų gyvena ir kuria už Atlanto. Tai, iš ko reikėjo pelnyti duoną, J.Daugvila vadina priverstiniais darbais. Daugeiui šiandieninių Lietuvos emigrantų, besitenkinančių juodu darbu, galimybė įkūnyti profesines ambicijas yra sunkiai išsipildanti svajonė. J.Daugvila tu-
rejo tokią galimybę: religinio meno studijoje komponavo vitražus, įrenginėjo parduotuvių vitrinas, daugelio bankų interjerus. Dirbo su stiklu, plastika, lino pluoštu, bet daugiausia - su medžiu. O visas laisvalaikis buvo skiriamas tam, ką vadino širdies atgaiva, - tautodailei: kūrė scenovaizdžius lietuviškiems spektakliams, gamino užsakytus baldus, koplytėles, lauko architektūros puošmenas.

"Kai išėjau į pensiją, atsidėjau tam, ką jaučiu, ką galiu dirbti vadovaudamasis širdies balsu", - taip J.Daugvila apibūdina pastarąjį dvidešimties metų laiko-

tarpi. Pripažįsta, kad nėra lengva, nes specialaus išsimokslinimo neturi. Pasak menotyrininkės Viktorijos Kašubaitės-Matrangos, prigimties skatinamas, jis "atkuria lietuvių liaudies draugystę su mėnuliu, žvaigždėmis, saule, žalciais, žaibais, paukščiais ir augalija, sujungia praeities skausmus ir dabarties ilgesius su amžinųjų vertybių pagarba. Daugei visada būdavo nėra profesinė nuokrypa, bet savęs pažinimas ir ryšys su moderniaisiais keičiamais, kurie sutinka jo koplytėles asmeniškose gyvenimo kryžkelėse".

Kol kas atnaujinti šį atminties ir prigimties ryšį J.Daugvilai teko galimybė tik dukart: 1992 m., kai po 56 metų pirma kartą atvyko į tėvynę, ir šiemet, dviejų savaitių viešnagės Lietuvoje metu. Pirmąjį kartą, prisimena J. Daugvila, teko iš naujo susipažinti su Lietuva ir čia paliktais žmonėmis, o dabar rūpėjo ap-
lankyti širdžiai brangias vietas.

Parolimpinės žaidynės ir Australijos lietuviai

Dar kartą norisi sugrįžti į Sydneį, kur, kaip žinome, neseniai baigėsi 27-ji vasaros olimpiada. Šiame mieste spalio 18 d. prasidėjo parolimpinės žaidynės, kurios užsitęsė vienuolika dienų.

Ši kartą čia varžėsi 4000 atletų iš 125 valstybių. Jie savo jėgas išbandė aštuoniolikoje šakų. Lietuvai žaidynėse atstovavo 17 sportininkų, o iš viso mūsų delegacijoje buvo 28 žmonės.

Spalio 14 d. parolimpinė žaidynių kaimelyje, kuris yra įsikūręs Sydnejaus priemiestyje Hombuse, iškilmingai buvo iškelta Lietuvos vėliava. Šios iškilmės vyko kartu su Alžyro, Libano ir Laos valstybių sportininkais. Vienas po kito nuskaubė šiuos keturių šalių himnus. Parolimpinio kaimelio vicemeras Peter Trotter, kuris pats yra šių žaidynių dalyvis, sėdintis invalido vežimėlyje, pasveikino visus svečius, kurių tarpe buvo Lietuvos generalinis garbės konsulas Viktoras Šlėteris ir Sydnejaus Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vytautas Doniela. Lietuvos delegacijos šioje olimpiadoje vadovas buvo Vidas Stankevičius.

Apie praėjusią olimpiadą Sydnejuje vėl telefonu kalbėjome su Australijos sporto veikėju ir Lietuvos olimpinės delegacijos Sydnejuje buvusiu atšakė Antanu Laukaičiu. Jis čia išskirtinai paminėjo, kad Lietuvos sportininkų pasiektos pergalės olimpinėse žaidynėse labai sutvirtino visų Australijos lietuvių entuziazmą ir pažadino jų jausmus. Tie, kurie jau nebūtinai jautė Lietuvai bei lietuviams didesnių sentimentų, vėl užsidėgė lietuviška ugnė.

Tokio didelio pakilimo Australijos lietuvių tarpe nebūta nuo

1964 metų, kada kengūrų krašte viešėjo Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė, ten neįgaliausiai sumušusi tada dar krepšinio žaidimo meno besimokančius australus. Tada šiai krepšinio delegacijai vadovavo dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, kuris šiemet dalyvavo olimpiados atidaryme. Taip pat tada buvo nuvykęs ir dabartinis prezidento patarėjas jaunimo ir sporto reikalams Rimas Gaška.

A. Sabonis vėl operuotas, o Ž. Ilgauskas jau žaidžia

Spalio 16 d. "Chicago Tribune" dienraštyje skaitome apie NBA žaidžiančius mūsų krepšinio milžinus Arvydą Sabonį, atstovaujantį Portlando ekipai, bei Žydrūną Ilgauską, esantį Clevelando "Cavaliers" eilėse. Čia trumpai užsimenama apie Sabonio sužeidimą, dėl kurio jis turi praleisti mažiausiai vieną pirmenybių mėnesį. Kiek linksmiau kalbama apie Žydrūną, sakoma, jeigu šis vėl nesusilaužys kojos, tai greičiausiai pateks į NBA "All-Stars" rinktinę iš Rytų grupės.

Internetu gi buvo žymiai daugiau žinių apie šiuos du krepšininkus. Čia minima, kad Saboniui padaryta kelio operacija, jau antroji šiemet, nes jis kiek anksčiau gavo traumą treniruotėse metu. Nors dar jis nebuvo pilnai atsigavęs po ankstesnės operacijos, Arvydas jau buvo įsijungęs į treniruotes Portlande. Dėl ankstesnės operacijos mūsų šalis nesirijo dalyvauti Sydnejaus olimpiadoje Lietuvos rinktinės sudėtyje. Tačiau, kaip žinome, ir be jo mūsų vyrai sužaidė puikiai, gal net ir geriau, negu ankstesnėse dviejose olimpiadose, kuomet žaidė

Arvydas.

Apie Žydrūną žinios yra labai optimistiškos. Jis jau du kartus buvo pasirodęs aikštėleje Clevelando "Cavaliers" komandoje. Pirmose rungtynėse šis 25 metų amžiaus ir 2.21 m vidurio puolėjas rungtynėse prieš Detroitą žaidė 23 minutes ir pelnė 5 taškus bei atkovojo 5 kamuolius.

Spalio 14 d. rungtynėse prieš Toronto ekipą jis buvo dar rezultatyvesnis: per 27 aikštėleje praleistas minutes pataikė 5 iš 9 dvitaškių ir 4 baudas iš 6, surinkdamas 14 taškų. Taip pat Žydrūnas atkovojo ir 9 kamuolius.

Kadangi dėl pėdos traumos ž.

Ilgauskas buvo nerungtyniaavęs pusantros metų, jo šie pasirodymai nuteikia viltingai. Beje, reguliaraus sezono pirmąjį susitikimą "Cavaliers" pradėjo spalio 31 d. New Jersey prieš vietos "Nets" ekipą. Reikia manyti, kad Žydrūnas ateinančių sezoną negaus traumos ir vėl grįš į NBA žaidėjų elitą, kur jis jau anksčiau yra buvęs.

Rungtyniauja D. Kasperaitis ir D. Zubrus

Jeigu NBA profesionalų krepšinio komandos dar tebežaidžia draugiškas rungtynes, tai Šiaurės Amerikos nacionalinės

(nukelta į 7 psl.)

ORIGINALŪS LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS MARŠKINĖLIAI

pagaminti dėl Sydney 2000 olimpiados pagal 1992 m. olimpinės žaidynės Barcelonoje

BalticShop.com siulo:

- * Virš 300 lietuviškų CD - estradinės, liaudies ir klasiškos muzikos.
- * Lietuviškų knygų, nuotraukų albumų.
- * Medžio drožinių iš Kauno: rūpintojėlių, dekoratyvinių lekščių.
- * Gintarinių papuošalų, lietuviškų lėlių, gobelenų.
- * Lietuviškos duonos ir Andriolio sūrio.

Užsisakyti per Web site:

www.balticshop.com

Toll-Free tel.

1-888-600-2391

Jogus sužavėjo Druskininkai

Druskininkuose, "Eglės" sanatorijoje, 130 sidha jogą praktikuojančių žmonių iš JAV ir daugelio Europos šalių visą savaitę praleido tobulindami meditaciją ir hatha jogos pratimus, klausydami pasikaitų. Visuose jogų renginiuose galėjo dalyvauti ir kurorto gyventojai bei svečiai. Informacija apie šį jogų susitikimą Druskininkuose iš anksto buvo paskleista daugelyje Europos šalių. Pasak šios stovyklos organizatoriaus vokiečio, tokia didelė grupė susirinko pirmą kartą. Todėl buvo labai sunku surasti tinkamą vietą, tačiau Druskininkai pasirodė idealūs. Jogai liko sužavėti gamtos, o "Eglės" sanatorijos salės labai tiko jų paskaitoms ir pratimams. Į Druskininkus susirinko įvairaus amžiaus žmonės - nuo studentų iki pensininkų. Dalyvavo ir keli Lietuvos studentai. Sidha jogą Lietuvoje praktikuoja apie 50 žmonių.

Lietuvos rytas

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

FINNAIR

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM nauja mašina ir kortelės

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
NOVEMBER PICK-UP SCHEDULE

November 3	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
November 4	Brooklyn, NY	12-1 pm
November 6	Putnam, CT	1-2 pm
Holiday container leaves on November 10, 2000		
November 14	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
November 16	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
November 17	Philadelphia, PA	11-12 noon
November 18	Brooklyn, NY	12-1 pm
November 28	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
November 30	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
December 1	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
December 2	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:

1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

7 DIENOS
IR JŪSŲ AIR CARGO
SIUNTINIAI LIETUVOJE!
Taip pat siunčiame laivų asmenines ir komercines siuntas po visą pasaulį
BALTIA EXPRESS
1-800-772-7624 • 1-800-262-3797
Platiname telefono korteles skambinti į Lietuvą už 8 centus

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

NOVEMBER 2000 PICKUPS OF CHRISTMAS PACKAGES TO LITHUANIA

Thurs. Nov. 2	Lowell, MA	12-1 pm
Thurs. Nov. 2	Lawrence, MA	2-3 pm
Thurs. Nov. 2	Nashua, NH	4-5 pm
Sat. Nov. 4	Worcester, MA	12-3 pm
Sat. Nov. 4	Philadelphia, PA	12-4 pm
Tues. Nov. 7	Putnam, CT	1-2 pm
Tues. Nov. 7	Providence, RI	4-5:30 pm
Wed. Nov. 8	Cape Cod, MA	3:30-5 pm
Thurs. Nov. 9	Brockton, MA	3:30-5:30 pm
Fri. Nov. 10	Binghamton, NY	11-12 am
Fri. Nov. 10	Scranton, PA	2-3 pm
Fri. Nov. 10	Frackville, PA	5:30-6:30 pm
Fri. Nov. 10	Bridgeport, CT	7-8 pm
Sat. Nov. 11	Brooklyn, NY	9:30am-12:30pm
Sat. Nov. 11	Waterbury, CT	2:30-3:30 pm
Sat. Nov. 11	Hartford, CT	4:30-5:30 pm

CONTAINER LEAVES NOV. 14 th

Sydnejaus žaidynes prisimenant

Edvardas Šulaitis

Dar vienas žvilgsnis į Sydnėjų

Dar vis yra sunku pamiršti Sydnėjų - 27-ųjų olimpinį vasaros žaidynių centrą, kur 17 dienų vyko pačios didžiausios pasaulyje sporto varžybos per keturis metus. Pasak Lietuvos tautinio olimpinio komiteto išleisto leidinio Lietuvos olimpinės delegacijos nariams, pasiekusio mus prieš pat olimpiadą, Sydnėjus yra Naujojo Pietų Velso valstijos sostinė, jaunas ir idomus miestas. Tai didžiausias Australijos miestas, turintis 3,88 mln. gyventojų, iš kurių daugiau nei ketvirtadaliui Australija nėra gimtinė.

Beje, Sydnėjaus pašonėje gyvena didelis sporto veikėjas ir sporto žurnalistas Antanas Laukaitis, kuris buvo Lietuvos olimpinis atašė Australijoje. Su juo tekdavo dažnokai telefonu pasikalbėti apie Lietuvos olimpiečių pasirodymus Sydnėje. Šis vyras net dvejus metus dirbo Lietuvos olimpiečių naudai ir dabar, dar gerokai prieš olimpiados pradžią mūsiškiams atvykus į Australiją, jis visaip jiems talkino ir globojo. Taip pat daug nusipelnė ir Lietuvos generalinis garbės konsulas Viktoras Šlitteris, kuris irgi nemaža prisidėjo prie Lietuvos olimpiečių priėmimo ir jų globos tame tolimame kontinente.

Kuomet spalio 7 d. vėl telefonu susisiekiame su Antanu Laukaičiu, jis vos ne vos tegalėjo iškalbėti, nes per didelius darbus ir balsą buvo praradęs. Jis paminėjo, kad šešioms dienoms praėjus po olimpiados pabaigos, Sydnėje tebeviešėjo didieji Lietuvos sporto veikėjai

su Vyta Nėniumi priekyje. Taip pat, jo žiniomis, čia dar darbovosi ir užsilikusios dvi Lietuvos televizijos atstovės, kurios sugalvojo susukti juostą apie Australiją.

Laukaitis džiaugėsi, jog Lietuvos olimpinė delegacija, kuri gerokai anksčiau čia savo naudojimui buvo nusipirkusi autobusiuką, jį padovanojo Sydnėjaus lietuviams, kurie prieš Kalėdas turės vasaros stovyklą, nes kuomet pas mus žiema, tai ten žiemonės džiaugiasi šilta saulute.

Taip pat šių metų gruodžio 22 d. Sydnėje prasidės ir X-sis pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas, kuris vėliau persikels į kitą Australijos miestą - Melbourne, nes jis tęsis ilgokai - iki 2001 metų sausio 11 d. Jame dalyvaus ir nemažai jaunuolių iš Šiaurės Amerikos.

Olimpiados atgarsiai Lietuvoje

"Lietuvos rytas" neseniai rašė: "Olimpinė dvasia, nors ir ne visais atvejais, teigiamai veikia ir rinkimų kampanijos aistras, gludina partines rietenas, tramdė nepagarbą politiniams oponentams. Atrodo, bent jau rinkimų išvakarėse, visos partijos sutiko, kad sportas, kartu ir menas, kultūra yra labiausiai rezultatyvios investicijos formuoti mūsų šalies įvaizdžiui užsienyje. Juk šiomis dienomis Lietuvos vardas buvo kartojamas įvairiomis kalbomis, visuose žemynuose iš televizijos ekranų, ypač parodžius, kad net aiškioje JAV dominavimo srityje - krepšinyje - galimi naujų valstybių, ir nebūtinai di-

džiųjų, iššūkiai".

Vis prisimenamas mūsų Lubinas

Užsiminus apie Amerikos lietuvių įnašą į Lietuvos krepšinį, negalima praleisti nepaminėjus vieno rašinio, kuris tilpo "Los Angeles Times" dienraščio sekmadieniniame šių metų rugpjūčio 20 dienos numeryje.

Net keturi šį didžiulį tiražą turinčio leidinio puslapiai pašvęsti mūsų tautiečio Frank Lubino (Prano Lubino) atžymėjimui. Kaip žinome, Lubinas buvo kapitonas Amerikos krepšinio rinktinės, kuri 1936 metais Berlyno olimpiadoje Dėdės Samo kraštui iškovojo pirmąjį olimpinį medalį krepšinyje.

Čia sužymėti visi Lubino pasireiškimai, nuo tų laikų, kuomet jis studijavo UCLA universitete, kada žaidė "Universal" kino filmų studijos krepšinio komandoje bei kituose vienuose. Yra plačiai aprašoma ir jo veikla Lietuvoje, kurią jis kartu su žmona, tėvu bei kitais artimaisiais pirmą kartą aplankė tuoj pat po Berlyno olimpiados. Yra užfiksuoti ir šiuo metu momentai, kuomet artėjant siaubingoms politinėms įvykiams, jiedu iš Lietuvos laivu turėjo skubėti į Estiją, o iš ten - į Norvegiją, kad galėtų patekti į transatlantinį laivą, plaukiantį į New Yorką.

Rašinyje plačiai atžymima ir jo žmona Mary Agnė, kuri nuoširdžiai bendravo ir rūpinosi Pranu. Rašoma, kad praėjusių metų liepos 8 dienos ryte, jiems besilaisvint lovoje, Pranas užmigo amžinu miegu, išgyvenęs 89 metus. Paminima, jog sužinojusi apie Lubino mirtį, Lietuvos valdžia atsiuntė našlei gilią užuojautą ir jo pagerbimui planuoja išleisti pašto ženklą.

Singer Bowl stadione New Yorke 1964 m. rugpjūčio 23 d. Lietuvių dienoje jungtinis choras gieda mišių metu. Vargonais pritaria muzikas Mykolas Cibas. Šiais metais lapkričio 5 d. sueina 20 metų nuo jo mirties. Žiūr. mirties pranešimą šio pusl. apačioje

Dr. JURGIS STARKUS (1909-2000)

Senatvės slegiamas, medicinos gydytojas Jurgis Starkus mirė šeimos apsuptas Santa Monicoje, CA, savo namuose rugsėjo 27 d. Su Chicagoje gyvenusiu ir ypač lietuvių pacientūros tarpe gražiai pasireiškusiu Dr. Jurgiu Starkumi Los Angeles apylinkių lietuvių atsisveikino vietinėje laidotuvių koplyčioje rugsėjo 28 d. Velionis palaidotas sekančią dieną Los Angeles žinomose Forest Lawn kapinėse. Liko stomatologiją Lietuvoje praktikavusi žmona Petrutė Borutaitė-Starkienė, duklė Jūratė ir sūnus Jonas su šeimomis bei anūkais.

Kilimo suvalkielis, Jurgis Starkus 1937 m. baigė mediciną Vytauto Didžiojo Universitete ir iki pasitraukimo iš Lietuvos dirbo gydytojo darbu provincijoje. Artėjant antrajai sovietų okupacijai, 1944 m. rugpjūčio pradžioje traukėsi į Vokietiją, kur, pirmąjį rytą Rytprūsioje, jiems gimė sūnus. Gydytojo praktika vertėsi Vokietijoje ir, karui pasibaigus, pabėgėlių stovyklose. 1949 m. atvykęs į Čičagą, atlikęs profesionalius reikalavimus ir išlaikęs valstybinius egzaminus, Dr. Starkus sėkmingai darbavosi Chicagoje pietuose. Pensijos metuose J. ir P. Starkai persikėlė į Kaliforniją. Nuo mo-

A.a. Dr. Jurgis Starkus

kyklos laikų įsijungęs į ateitininkų veiklą, Dr. Starkus joje reikšėsi visą gyvenimą, buvo medicų korporacijos "Gaja" nariu bei vadovu, sekė ir rėmė lietuvių visuomenės reikalus.

Dr. Starkus buvo vienas iš didoko skaičiaus mūsų visuomenėje žinomų talentingų gydytojų. Jis buvo ypatingas medicinas, tikrąją "gydytojo" prasmę: jį matęs savo šeimos bei giminių aplinkoje, galiu teigti, kad jis gydė ne tik vaistais ar medicinos priemonėmis, bet taip pat ir ypatingu priėjimu, santykiu su ligoniu. Manau, čia bus pats svarbiausias Dr. Starkaus pro-

fesinis bruožas: retai sutinkama sintezė, jungusi jo profesinį pasiruošimą su švelniu, ligoniui aiškiai juntamu jausmu. Dr. Starkus nebuvo kurios nors medicinos srities specialistas, tačiau specialistus, naujausius prietaisus bei vaistus efektingai naudojo. Viena proga jis man yra pastebėjęs: "Aš niekad nesu praradęs ligonio, nes, kai reikia, kreipiuosi į tos srities žinovus!" Po daugelio metų, jau Washington, technologų profesinėje aplinkoje esu sutikęs amerikiečio gydytojo sūnų, kurio tėvas darbavosi toje pačioje Chicago gydytojų grupėje su Dr. Starkum: pokalbyje sūnus tuoj pat atpažino Dr. Starkaus pavardę ir apie jį labai teigiamai išsireiškė.

Visuomenėje ar artimųjų ratulyje Dr. Starkus buvo toks pat malonus ir dėmesingas, tik pirmoje vietoje pokalbioose čia jau būdavo ne pacientai ar medicina, bet - sakykime - mus sutelkusios šventės, mums rūpimi reiškiniai, tauta, Bažnyčia, pasauliniai įvykiai. Savo nuomonę reiškė mandagiais žodžiais, saikingai. Chicagoje Starkai gyveno gana kukliai, labai vidutiniškai name Marguette Parko lietuvių apylinkės Rockwell gatvėje.

Starkų šeimos artimieji, pažįstami bei buvę pacientai a.a. Dr. Jurgį Starkų gražiai minės.

Antanas Dundzila

Lietuvos Generalinė prokuratūra organizuos

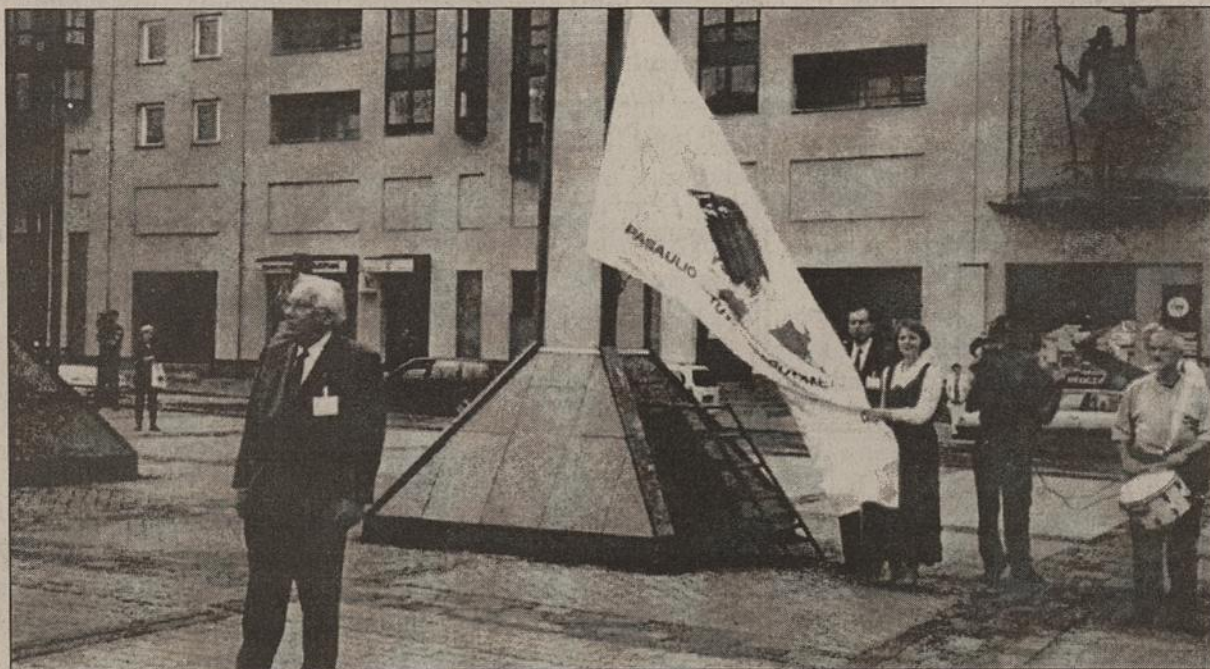
baudžiamąjį persekiojimą dėl antisemitinių rašinių "Lietuvos aide"

(atkelta iš 1 psl.)

keleriems metams. Lietuvos aidą savininkas ir direktorius Algirdas Pilvelis spalio 26 d. buvo apklaustas Valstybės saugumo departamente (VSD) dėl antisemitinių rašinių šiame dienraštyje. BNS žiniomis, A. Pilvelis per apklausą teigė, kad už antisemitinių rašinių paskelbimą dienraščio "nuomonių puslapiuose" yra atsakingos būdinčioji redaktorė ir atsakingoji

sekretorė, ir joms už šį "aplaudumą" jau pareikšti papeikimai. "Lietuvos aide" paskelbtuose straipsniuose kvestionuojamas karo nusikaltėlių teisinio persekiojimo būtinumas, žydų tautą kaltinama marksizmo sukūrimu ir jo praktika, komunizmo platinimu, Lietuvos sovietinimui, net raginama organizuoti tarptautinį "žydų nusikaltimų" žmonių tribunolą. Vienas iš straipsnių, kaip nustatė VSD,

pasirašytas pramanytomis Juozo Valionio, Viktorijos Zygaite ir Pauliaus Stonio pavardėmis. VSD žiniomis, tokių žmonių Lietuvoje nėra. Teisinė atsakomybė gresia tikriesiems rašinių autoriams bei laikraščio leidėjui. Antisemitinius rašinius "Lietuvos aide" griežtai pasmerkimė Lietuvos prezidentas ir ministras pirmininkas, Lietuvos žydų bendruomenė ir profesinės žurnalistų organizacijos. BNS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vėliavos pakėlimo metu Nepriklausomybės aikštėje prie Lietuvos Respublikos Seimo rūmų kalba PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis, vėliavą laiko Emilija Pranskutė (Baltarusija) ir Saulius Varnas (Austrija)

Gražinos Kamantienės nuotr.

Parolimpinės žaidynės ir Australijos lietuviai

(atkelta iš 6 psl.)

ledo ritulio (NHL) ekipos jau pradėjo reguliarias pirmenybes. Šioje lygoje, kaip ir ankstesniais metais, matome ir du lietuvius - Pittsburgho "Penguins" komandoje rungtyniaujantį Darius Kasperaitį ir Montrealio "Canadiens" atstovaujantį Dainių Zubrų.

Spalio 13 d. savo pirmosiose rungtynėse namuose "Pen-

guins" komanda įveikė Tampa Bay ledo ritulininkus 3:2, o sekančią dieną pas save nugalėjo New Yorko "Rangers" ekipą net 8:6. Darius šiose rungtynėse ne kartą nesmūgiavo į varžovų vartus, bet padarė vieną tikslų perdavimą, iš kurio jo komandos draugas čekas Martin Straka pelnė įvartį.

Geriau sekėsi Dainiui Zubrui,

kuris spalio 14 d. namuose žaidžiant prieš Chicago atstovus buvo tų rungtynių herojumi, nes pirmą kartą savo profesionalios karjeros metu pasiekė net tris įvarčius.

Dainius į chichagiečių vartus smūgiavo 8 kartus, iš jų 3 kartus pasiekė vartų tinklą. Lietuvis iki rungtynių pabaigos likus 24 sekundėms rezultatai išlygino 4:4, o tada pratęsime pergalingą įvartį įmušė montrealietis Patrice Brisbois. Tokiu būdu Chicago buvo įveikta 5:4.

Šias rungtynes teko stebėti televizijos ekranuose, nes jos buvo rodomos visoje Amerikoje. Perdavimo metu buvo pažymėta mūsiškio lietuviška kilmė.

Geros žinios iš pasaulio pirmenybių

Nuo rugsėjo 29 iki spalio 6 d. Virginia Beach, Virginijos valstijoje, vyko pasaulio rankos lenkimo čempionatas. Jame vyrų grupėje geriausiai pasisekė dabar Chicagoje gyvenančiam šakiečiui Aidui Pališkiui, kuris, varžantis svorį, iki 85 kg dešiniąja ranka, iškovojo bronzos medalį. Jis pelnė geriausią laimėjimą Lietuvos vyrų rankų lenkimo istorijoje.

Šiose pirmenybėse 25 m. amžiaus Sandra Bumšaitė ir 42 m. Irena Perminienė pelnė po du aukso medalius. Sidabro medalį, rungtyniaujant dešinėmis rankomis, iškovojo Dalia Medžiausytė, kuri varžėsi svorio kategorijoje iki 80 kg. Ji rungtynėje kairiąja ranka buvo trečia. Gaila, kad čia nebuvo leista dalyvauti dabar Chicagoje gyvenančiai Laimai Janutienai.

Ed. Šulaitis

Dvidešimties metų mirties sukaktis

Neteko Tau sugrįžti į numylėtą Tėviškę - Uteną, Guėeniškes, - Amžina Tėvynė taip Anksti, netikėtai Priglaudė Tave...

Š. m. lapkričio 5 d. sueina dvidešimt metų, kai Viešpaties pašauktas užbaigė šios žemės kelionę

A.†A.

Muzikas MYKOLAS CIBAS

Šviesiam jo atminimui bus aukojamos mišios už jo sielą:

-- Brooklyno, NY, lietuvių pranciškonų koplyčioje lapkričio 5 d.;

-- Lietuvoje, Utenos bažnyčioje lapkričio 8 d.

Nuoširdžiai prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a. a. MYKOLĄ savo maldose, kad Viešpatį suteiktų jo sielai amžiną šviesą.

Žmona Eufemija

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienolynas ... (718) 235-5962
Vy . as (718) 827-7932
Sal (718) 827-9645
Salu (718) 235-8386

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, Šv. Petro parapijos bažnyčioje Boston, MA, š. m. lapkričio 18-19 d. suteiks Sutvirtinimo sakramentą mokyklos ir lituanistinės mokyklos mokiniams. Parapijai vadovauja Amerikoje gimęs, Vilniaus universitete lietuvių kalbos kursų lankęs kun. Steponas Žukas. Buvęs klebonas prel. Albertas Kontautas talkina Bostono, Nashua, NH, Brocktono ir kitom lietuvių parapijom.

JAV Lietuvių Kunigų Vienybės seimas vyko š. m. spalio 9 d. Putnam, CT, Nekalto Prasidėjimo seserų namuose. Valdysbą sudarė: vysk. Paulius Baltakis, OFM, (Episcopal Moderator), prel. Albertas Kontautas - pirmininkas, kun. Ropolas Krasauskas, kun. Jonas Rikteraitis, kun. Albinas Janiūnas, kun. Zenonas Smilga, kun. Adomas Pupšys, kun. Steponas Žukas.

Konkordatas - sutartys su Šv. Sostu. Š. m. rugsėjo 16 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos su Šventuoju Sostu sutartys, reguliuojančios Lietuvos valstybės ir Katalikų Bažnyčios bendradarbiavimą švietimo ir kultūros srityje, kariuomenėje tarnaujančių katalikų sielovadą bei Valstybės aspektus.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažinti galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

Sekantis Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 26 d. tuojuo po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Sutvirtinimo Sakramentas iškilmingai buvo suteiktas **spalio 22 d.** laike 12:30 val. mišių. Pagrindinis celebrantas buvo vysk. Rene Valero, o koncelebrantai - klebonas kun. James T. Rooney ir kun. Vyt. Volertas. Sutvirtinimo Sakramentą priėmė 15 septinto skyriaus mokinių, kurie dalyvauja CCD klase. Kun. J. Costello buvo Master of Ceremonies, o diakonas Wm. Oggeri perskaitė šventei pritaikytą evangeliją. Klebonas J. T. Rooney pasveikino visus dalyvius - kandidatų tėvus ir gimines - šioje neeilinėje šventėje. Po mišių diakonas Wm. Oggeri nufotografavo visus Sutvirtinimo sakramentą priėmusius jaunuolius, šventėje dalyvaujantį vyskupą, kunigus ir mokytojus.

Šiuo metu vyksta tylusis bazaras, kurio tikslas yra sutelkti lėšų įsigyti naujus vargonus ir taip pat įtaisyti privažiavimo takelį, kuriuo žmonės, sėdį kėdėse su ratukais, galėtų įvažiuoti į bažnyčią ir dalyvauti mišių aukoje.

Pentagonas paskelbė pavadęs 17-kos žuvusiųjų jūreivių, kurie žuvo amerikiečių karo laive **USS Cole**, kai laivas teroristų buvo sužalotas Aden uoste spalio 13 d. Žuvusių sąrašą yra ir viena lietuviška pavardė: fireman Gary Graham Schwenchonis, Jr., iš Rockport, TX.

BalticShop skelbiai "Darbininko" 6 psl. Firma turi 300 lietuviškos muzikos CD, lietuviškų knygų, medžio drožinių, rūpin-tojų, dekoratyvinių lėkščių, gintaro papuošalų, lietuviškų lėlių; galima užsakyti ir lietuviškos duonos bei lietuviškų sūrų. Daugiau informacijų ir prekių sąrašą gau-site paskambinę 1-888-600-2391.

"Darbininkas" naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams.

Nuo rugsėjo 1 iki gruodžio 31 **spaudos vaju skelbia JAV LB Kultūros Taryba**, padedant Lietuvių Fondui. Nauji skaitytojai kviečiami pasinaudoti šia papiginta prenumeratos kaina ir užsisakyti savaitraštį sau, arba kaip dovaną į universitetus išvyks-tančiam savo jaunimui, jauna-vedžiams, kaimynams, draugams, pažįstamiems. Pasinaudokite šia vienkartinę progą; užsisakykite vienintelį Amerikos Rytų pa-kraščio lietuvišką savaitraštį.

DVI SVARBIOS KNYGOS APIE LIETUVIŲ IŠEIVIJĄ

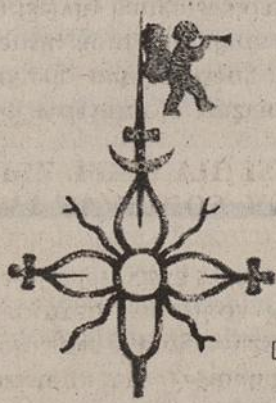
Dvidešimtojo amžiaus bėgyje Lietuva neteko daug savo ga-biausių sūnų ir dukterų. Didžiaus-ia išievių banga susidarė antra-jam pasauliniam karui baigiantis. Egzodui aprašyti kaunietis Vid-mantas Valiušaitis surinko ir su-redagavo daug medžiagos. 2000-aisiais metais jis paskelbė dvi kny-gas, vieną apie Juozą Brazaitį, kitą - apie Antaną Dambravą.

Juozas Ambrazevičius-Brazaitis 1941 metais ėjo Laikinosios vy-riausybės ministro pirmininko pa-reigąs, pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją, vėliau emigravo į Ame-riką. Brazaitis mirė 1974 m. New Yorke. Knygoje skelbiami keturi straipsniai apie šį ugninį stulpą, taip pat 180 jo laišku. Laiskų teks-tai yra kruopščiai komentuojami.

UGNINIS STULPAS. 25 metai be Juozo Brazaičio. Laiskai. Do-kumentai. Liudijimai. Sudarytojas ir redaktorius **Vidmantas Va-liušaitis**. Kaunas 2000. Į Laisvę fondo Lietuvos filialas. 581 psl.

Ugninis stulpas

25 metai be Juozo Brazaičio

Laiskai
Dokumentai
Liudijimai

Vytautas Antanas Dambrava gimė 1920 m. 1941 m. tėvai, trys broliai ir sesuo sovietinio režimo buvo ištremti iš Lietuvos į Sibirą. Dambrava įsigijo daktaro laipsnį po karo Austrijoje. Dirbo Ameri-kos Balso tarnyboje, įstojo į JAV diplomatinę tarnybą. Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir ga-liotasis ambasadorius Ispanijoje. Knygoje pateikta įvairiausių straipsnių apie Dambravą. Vid-mantas Valiušaitis dedikuoja kny-gą Šviesiam Tėvo Vinco Valiušaičio (1927-1980) atminimui. Apie jo tėvo tragišką likimą trump-ai rašo knygos sudarytojas Pra-tarmėje.

ŠIRDIS - LIETUVA. Vytautas Antanas Dambrava diplo-matinėje tarnyboje. Sudaryto-jas ir redaktorius **Vidmantas Va-liušaitis**. Kaunas 2000. Į Laisvę fondo Lietuvos filialas. 445 psl.

Abi knygos gausiai iliustruo-tos.

Alfred Bammesberger,
Katholische Universitaet,
Eichstaett, Vokietija

Kretingos pranciškonų labdaros valgykla

"Darbininko" 8-tame pusl. turime skyrelį, kuriame skelbiame pavardes tų, kurie aukoja Pranciškonų globojamai "Rūpestėlių" valgyklai Kretingoje. Tų aukotojų per paskutiniuosius 2-3 metus susidarė nemažai. Tad nutarėme vėl įdėti kiek platesnį aprašymą apie šios jau garsėjančios valgyklos įsikūrimą ir dabartinę veiklą. Dėkojame JŪRATEI KUBILIŪTEI už šį aprašymą.

Išalkę vaikučiai užkandžiauja drauge su mamytėmis...

1990 m. grįžus tikėjimo lais-vei, atgimė ir pranciškonai Kre-tingoje. Pirmieji pranciškonai 1989 m. rugpjūčio 30 d. kreipėsi į tuometinę Kretingos miesto valdžią su prašymu gražinti pran-ciškonams viską, kas iš jų pirmo-sios sovietų okupacijos metu 1940-1941 m. buvo atimta. Tų pačių metų lapkričio 19 d. vysku-pas A. Vaičius perdavė Kretingos parapiją pranciškonų globon. 1990 m. vasario 14 d. buvo atida-rytos durys iš bažnyčios į vie-nuolyną ir gražinti pirmi trys vie-nuolyno kambariai. Pradžioje bu-vo tik du kunigai: Tėv. Astijus ir Tėv. Juozapas, kurie ypatingą dėmesį skyrė jaunimo evangeli-zacijai ir kultūrai.

Ketvirtadieniai būdavo skirti jaunimui - vyko jaunimo Mišios, Šv. Rašto studijos, pokalbiai, mal-dos, vakarai, evangelizacijos, jaunimo stovyklos, krikščioniškų grupių koncertai ir kt. 1990 metų vasarą net 500 vaikų priėmė pirmąją komuniją. 1991 m. Šv. Pranciškaus šventėje dalyvavo jaunimas iš visos Lietuvos. 1992 Giruliuose vyko jaunimo evange-lizacinė stovykla, kurioje dalyva-vo 600 asmenų.

1991 m. Kretingoje atkuriamą Šv. Antano kolegiją, globojama pranciškonų. Kasmet organizuo-jamos jaunimo piligriminės ke-lionės į žemišią Kalvariją. Evan-gelizacijos įkarštyje nebuvo pa-miršti ir tie, kurie po žlugdančių sovietmečių nepajėgė prisitaikyti prie naujo gyvenimo, slegiami materialinių nepriteklių ipuolė į skurdą. Ypatingai parūpo jauni-mas ir vaikai. Ir jau nuo 1993 m. rudens Tėv. Antano Grabnicko rūpesčiu Kretingos pranciškonų vienuolyno patalpose pradėjo veikti labdaros valgykla.

Nemokamus pietus čia gauna žmonės netekę pragyvenimo šal-tinio, buvę kaliniai, girtuoklių tėvų vaikai, seni, palieję žmonės ir t.t. Vilniaus labdaros valgykla "Betanija", įkurta arkivysk. A. J. Bačkio ir remiama Maltos ordino, atsiuntė Kretingos labdaros val-gyklai naudoti virtuvės įrengimų,

o parapijiečiai sunėšė lėkščių, stiklinių. Tėvas Antanas pats ieško-jo rėmėjų, lankė prekybininkus. 1994 m. liepos 13 d. valgykla buvo oficialiai įregistruota kaip Kretingos rajono visuomeninė organiza-cija "Rūpestėliai". B. Koncevičienė buvo išrinkta vadove. Nuo 1997 m. vadove paskirta Natalija Koro-lenko, dabar jau baigusi Kretingos Šv. Antano religijos studijų institutą.

Šiuo metu labdaros valgykloje yra apie 80 vietų. Pačioje valgyk-loje kasdien tiek ir valgo, o kitiems - seneliams, vaikams, ligoniams - šeimos nariai maistą neša į na-mus. Iš viso maitinama apie 250 žmonių, iš kurių 100 yra vaikai, kiti - pensininkai, invalidai pro-tiškai atsilieka, taip pat jaunos šei-mos, neturinčios jokio pragyve-nimo šaltinio, ir žmonės likę be pastogės. Daugeliui ši valgykla yra vienintelis gyvybės palaikymo šaltinis, nes jie yra bedarbiai, negauna atlyginimo, nei pensijos ar pašalpos. Iš labdaros valgyklą lankančių vaikų dauguma neturi normalių gyvenimo sąlygų, gyve-na be elektros, pamokas ruošia prie žvakės šviesos, kai kurie net nelanko mokyklos, nes neturi drabužių nei batų. Stengiamasi iš aukų suteikti vaikams bent mini-malias sąlygas, kad galėtų lankyti mokyklą aprūpinant juos dra-bužiais ir pačiais būtiniausiais da-lykais - pieštukais, sąsiuviniais.

Valgykla išsilaiko iš pašalpų, rėmėjų ir geradarių aukų. Seniau valgyklą iš dalies rėmė savivaldy-bė, bet sunkėjant ekonominėms sąlygoms, parama vis mažėja. Pvz., 1996 m. Kretingos miesto savi-valdybė skyrė 23,000 litų, 1997 - 20,000 litų, o 1999-iems metams buvo skirta 25,000 litų, bet ga-vome tik 14,500 litų. Šios sumos praktiškai užtenka tik duonai pirk-ti. Už vieno mėnesio duoną su-mokama apie 1,000 litų. 2000-aisiems metams valgyklos išlaiky-mui savivaldybė visiškai neskyrė lėšų. Išsilaikyti tapo sunkiau. Dė-kojame pranciškonams, kurie duo-da patalpas, be to, užmoka už elek-trą, šildymą, karštą vandenį, du-

jas - vien už tai sumokama apie 25,000 litų. Nuolatos padeda parapijiečiai, aplinkinių kaimų žmonės, aukodami daržoves, bul-ves. Visų tų lėšų užtenka karštos sriubos lėkštei ir šaltam patiekalui su arbata arba kitokių gėrimų vie-ną kartą per dieną. Tik švenčių progomis suorganizuojami šven-tiniai pietūs. Tada parapijiečiai, gimnazijos mokiniai suaukvoja skanėstų. Vaikams organizuoja-ma Kalėdų eglutė, duodamos smulkios dovanėlės.

I valgyklą žmonės kreipiasi patys, taip pat kaimynai praneša ir varga patekusiems apie galimybę nemokamai pavalgyti. Daugiau-sia valgytojų yra žiema, mažiau vasarą, nes tada nemažai žmonių ieško darbo kaimuose pas ūki-ninkus, kur gauna ir maistą. Dau-gelis ateina valgyti netvarkingi ir nešvarūs, todėl, pasak vadovės Natalijos Korolenko, būtinai reikia surasti galimybę, kad šie žmonės galėtų nusiprausti, išsiskalbti drabužius. Žmonės gyvena labai vargingose sąlygose, be elektros, be šilumos, neturi kur praustis. Tokiose šeimose auga ir vaikai. Yra užmanymas prie šios valgyk-los suburti joje valgančius vaikus, bendrauti su jais, ruošti juos Sakra-mentams.

Nuo 1996 metų "Rūpestėliai" organizuoja 2 - 3 savaitių vasaros stovyklas. Joms švietimo skyrius skiria po 10,000 litų. Stovykloje vaikai gauna 3 kartus per dieną valgyti, meldžiasi, dirba, klauso paskaitėlių, lanko senelių namus, bendrauja, žaidžia. Daromos eks-kursijos. 1998 m. vasarą vienas paauglys pirmą kartą savo gyve-nime išvydo jūrą, kuri nuo Kre-tingos yra tik už 11 kilometrų. Sunku įsivaizduoti, kokiose sąly-gose auga šie vaikai. Šiemet, 2000 metais, stovyklos nebebuvo, nes niekas iš valdžios neskyrė tam lėšų.

Šia valgykla rūpinasi aštuoni žmonės. Tik du iš jų - vadovė ir tiekėjas - gauna algas. Kiti dirba savanoriškai be atlyginimo.

Mieli "Darbininko" skaitytojai ir visi geros valios žmonės! Dėko-jame Jums visiems už Jūsų didelį rūpestį, Jūsų maldas ir už paramą mūsų valgyklai. Tik Jūsų aukų dėka mes galime savo mažu-tėliams - vargšams kasdien pateikti po karštos sriubos lėkštę ir po duo-nos riekę. Ačiū Jums labai! Meldžiamės už Jus ir tikime, kad Viešpats Jums už dosnumą šimte-riopai atlygins.

Jūratė Kubiliūtė
P. S. Kas norėtų prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašome aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno išlaikimui "Rūpestėlių" labdaros valgyklai.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokiu mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Ieškoma vaikus mylinti auklė prižiūrėti naujagimį. Turi gyventi šeimoje. Skambinti tel. (973) 376-0980. (sk.)

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinau-dokite šia progą, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus, li-gonius, senelius bei šeiminkauti. Nori gyventi šeimoje. Sutinka vyk-ti į bet kokią valstiją. Skambinti po 7 val. vak. (212) 245-8165. Prašyti Genovaite.

Išnuomojamas gražioje vie-toje prie vandens **2 kambarių ir virtuvės butas** su baldais. Skambinti šeštadieniais ir sekma-dieniais (718) 945-3954.

Kerpu, šukuojų, darau cheminius ir pusmetinius sušukavimus. Moterims, vy-rams ir vaikams. Dirbu savo ar klientams pageidaujant jų na-muose. Regina Savickaitė-Bork, 84-20 96th St., Woodhaven, NY, Tel. (718) 805-3645. (sk.)

Reikalinga moteris pri-žiūrėti pagyvenusių vedusių žmonių porą Paterson, NJ. Reikia jiems virti, valyti, prižiūrėti namus, pagelbėti sveikatos reika-luose ir kt. Turi mokėti lietuviškai ir šiek tiek angliškai. Turėtų gyven-ti šeimoje šešias dienas. Geras at-lyginimas ir galimybė ateityje gauti dviejų miegamųjų butą. Skambinkite Vytautui (973) 364-1099. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Teklė Bogusas, So. Boston, MA - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi au-kas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentū-ros atstovas vėl priims siunti-nius į Lietuvą šeštadienį, **lap-kričio 11 d. nuo 9:30 iki 12:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New Yorke "Vilt-ies" atstovas yra **Algis Jankauskas**. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skam-binant telefonu **718-849-2260**.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, lapkričio 4 d. nuo 12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

Ir vyresnieji laukia karštos sriubos...